

За лінією фронту: Суспільне сприйняття безпеки в Україні

Аналітичний звіт

УКРИТТЯ
SAFE PLACE

FBA

Razumkov
centre

За лінією фронту: Суспільне сприйняття безпеки в Україні. Аналітичний звіт за результатами загальнонаціонального опитування громадян щодо оцінки безпеки, м. Київ, 2025. – 56 с.

Аналітичний звіт розробила Академія Фольке Бернадотта на основі результатів загальнонаціонального опитування населення, проведеного Центром Разумкова. Він призначений для представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, а також інших суб'єктів сектору безпеки і оборони України та громадських організацій, що залучені до процесів розбудови безпеки, зміцнення верховенства права і розвитку демократичного врядування.

Дизайн: Дмитро Мокрий-Вороновський

Фото на обкладинці: "Бомбосховище – вказівник українською мовою у Дніпрі", © rospoint.ukr.net

Погляди, висновки чи рекомендації належать авторам і упорядникам цього видання та не обов'язково відображають офіційну позицію Уряду Швеції. Відповідальність за зміст повністю покладається на авторів і упорядників цього видання.

FBA

Razumkov
centre

ЗМІСТ

1. СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ТА АБРЕВІАТУР	4
2. ВСТУП	5
3. РЕЗЮМЕ ТА КЛЮЧОВІ ВИСНОВКИ	6
4. ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ	8
5. ЗАГАЛЬНЕ СПРИЙНЯТТЯ БЕЗПЕКИ	10
5.1 Аспекти національної стабільності та особистої безпеки	10
5.2 Ключові фактори, що впливають на безпеку	12
6. СПРИЙНЯТТЯ МІСЦЕВОЇ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ЗАГРОЗ	14
6.1 Оцінка безпекової ситуації на місцевому та національному рівні	14
6.2 Зовнішні та внутрішні загрози в безпековому середовищі України	15
6.3 Доступ до захисної інфраструктури – укриття та сховища	20
7. РОЛЬ СТРУКТУР БЕЗПЕКИ ТА ОЦІНКА ЇХ ЕФЕКТИВНОСТІ	21
7.1 Центральні та місцеві органи влади	21
7.2 Основні структури безпеки та міжнародні інституції	22
7.3 Правоохоронні органи	23
8. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ	25
9. ГЕНДЕРНІ ВИМІРИ БЕЗПЕКИ	30
10. БАЧЕННЯ ГРОМАДЯНАМИ ПОВОЄННОЇ СИТУАЦІЇ	32
11. ДОДАТКИ	35
Додаток 1. Методологія	35
Додаток 2. Статистичні дані щодо загального уявлення про безпеку	37
Додаток 3. Сприйняття місцевої та національної безпеки та загроз	41
Додаток 4. Роль структур безпеки та оцінка їх ефективності	45
Додаток 5. Оцінка ефективності заходів у сфері безпеки	49
Додаток 6. Бачення громадянами повоєнної ситуації	51

1. Список скорочень та аббревіатур

АФБ – Академія Фольке Бернадотта

ВВП – Валовий внутрішній продукт

ВПО – Внутрішньо переміщені особи

ГЗН – Гендерно зумовлене насильство

ДСНС – Державна служба з надзвичайних ситуацій

ДФТГ – Добровольче формування територіальної громади

ЄС – Європейський Союз

ЗМІ – Засоби масової інформації

ЗСУ – Збройні Сили України

МВС – Міністерство внутрішніх справ України

НАТО – Організація Північноатлантичного договору

ОБСЄ – Організація з безпеки і співробітництва в Європі

ООН – Організація об'єднаних націй

РНБО – Рада національної безпеки і оборони

СБУ – Служба безпеки України

ДСАФ – Женевський центр з урядування в секторі безпеки (до 2018 р. – Женевський центр демократичного контролю над збройними силами)

2. Вступ

Швеція підтримує Україну в подоланні наслідків російської агресії, що розпочалася у 2014 році та загострилася повномасштабним вторгненням у 2022 році. Порушення норм міжнародного права та Статуту ООН спричинили величезні страждання українського народу та продовжують становити серйозну загрозу європейській та глобальній безпеці. У відповідь Швеція розробила стратегію співпраці з Україною у сферах відбудови та реформ на 2023–2027 роки, яка стала її найбільшою ініціативою з іноземної допомоги, спрямованою на одну країну. Стратегія спрямована на просування свободи, стійкості та економічного добробуту України, а інтеграція до ЄС є її основною ціллю.

Академія Фольке Бернадотта (АФБ), урядове агентство з питань миру, безпеки та розвитку, є однією з трьох шведських установ, уповноважених реалізовувати цю стратегію, зокрема через підтримку реформування сектору безпеки, реінтеграцію ветеранів та інклюзивний діалог задля зміцнення стійкості та відновлення у громадах, постраждалих від війни.

Центр Разумкова – це недержавний український аналітичний центр, який проводить дослідження у сферах публічної політики: економіки, енергетики, права, політичних наук, міжнародних відносин, військової безпеки, земельних відносин, соціології, історії та філософії.

Цей звіт є частиною діяльності АФБ щодо підтримки коротко- і довгострокових ініціатив у межах програми «Безпека громади у воєнний час», що спрямована на посилення спроможності та надання експертизи для зміцнення безпеки та стійкості на місцевому рівні.

У звіті представлено результати загальнонаціонального опитування та якісних інтерв'ю, проведених Центром Разумкова для оцінки суспільного сприйняття безпеки, пов'язаних загроз і пріоритетів в Україні. Дослідження охоплює питання безпеки на національному, громадському та індивідуальному рівнях, приділяючи особливу увагу впливу повномасштабного вторгнення та заходам, необхідним для зміцнення стійкості та стабільності.

Опитування охопило 3 096 респондентів віком від 18 років, а також включає результати п'яти онлайн-фокус-групових обговорень із 43 учасниками з різних регіонів.

У звіті порівнюється сприйняття безпеки серед загального населення та окремих груп, зокрема мешканців різних макрорегіонів, осіб, що проживають поблизу лінії зіткнення або в районах, які зазнають ракетних атак, внутрішньо переміщених осіб (ВПО), осіб, що повернулися, військових та ветеранів. Гендерний підхід застосовано у всьому звіті для висвітлення пов'язаних з безпекою розбіжностей і викликів, з якими стикаються чоловіки та жінки (**Див. Додаток 1. Методологія**).

Результати опитування слугуватимуть основою для дискусій з законодавцями та іншими зацікавленими сторонами, сприятимуть формуванню політик у сфері безпеки, заснованих на доказах, та цільових інтервенцій.

3. Резюме та ключові висновки

Загальне сприйняття безпеки

- Починаючи з 2014 року, сприйняття безпеки українцями суттєво трансформувалося під впливом прямих екзистенційних загроз з боку Росії. Відтоді національна безпека стала основною призмою, через яку оцінюється особиста безпека.
- Безпека загалом розглядається як поєднання військової спроможності та соціально-економічної стабільності. Сильна армія, захищений повітряний простір та відсутність бойових дій є ключовими факторами національної і локальної безпеки. Водночас стабільна інфраструктура, економічний добробут і міжнародні гарантії формують ширше, довгострокове бачення безпеки.
- Існують підтверджені зв'язки між тривалою безпекою та демократичним врядуванням, а членство в НАТО та ЄС широко визнається важливою умовою майбутньої стабільності країни.

Сприйняття місцевої та національної безпеки та загроз

- Війна кардинально змінила уявлення про безпеку, зробивши національну стабільність передумовою локальної безпеки.
- Сприйняття безпеки залежить від близькості до лінії зіткнення – мешканці регіонів, менш уражених бойовими діями, почуваються більш захищеними, тоді як у прифронтових районах рівень відчуття безпеки є найнижчим.
- Попри наявні зовнішні загрози, зберігається сильне почуття національної єдності.
- Громадський запит на підзвітність є високим, а корупція визнається серйозною внутрішньою загрозою безпеці.
- Спостерігається значна підтримка цільової допомоги групам населення, постраждалим від війни, розширення психологічних послуг та запровадження структурованих заходів безпеки, таких як навчання з виживання та посилений контроль за обігом вогнепальної зброї.
- Поширення вогнепальної зброї та зростання пов'язаного з нею насильства створюють нові ризики, а невідповідні умови укриттів, особливо на півдні країни, вказують на інфраструктурні прогалини.

Роль структур безпеки та оцінка їх ефективності

- Громадська довіра до зусиль у сфері безпеки залишається помірною – жоден рівень влади (місцевий чи центральний) не отримує високих оцінок.
- Сприйняття ефективності варіюється залежно від регіональних особливостей та близькості до фронту – там, де присутність державних структур і цільових заходів помітніша, рівень оцінки вищий.
- Збройні Сили України залишаються тим інститутом безпеки, якому довіряють найбільше.
- Цивільний, волонтерський та міжнародний внесок отримує дедалі більше визнання, а НАТО та ЄС – сприймаються як ключові зовнішні партнери.
- Довіра до правоохоронних органів зросла з початку 2022 року, однак найбільш помітне незадоволення спостерігається в деокупованих регіонах.

Оцінка ефективності заходів у сфері безпеки

- Ефективність заходів безпеки залежить від особистого досвіду, обставин життя, близькості до загроз і суб'єктивного сприйняття ризиків.
- Громадське сприйняття урядових заходів безпеки відображає баланс між довірою до захисних дій і відчутним занепокоєнням через обмеження свободи пересування, свободи медіа та особистих прав.
- Жінки частіше позитивно оцінюють заходи на кшталт воєнного стану чи перевірки документів, тоді як чоловіки критичніше ставляться до обмежень на пересування.
- Готовність до дій залежить від ступеня ризику: люди в зонах високої загрози, а також переміщені особи та ті, хто повернулися, мають вищу готовність до евакуації, а в більш стабільних регіонах фокус зміщений на енергетичну стійкість.
- Ставлення до вогнепальної зброї залишається суперечливим: чоловіки частіше вбачають у ній засіб захисту, а жінки – ризик. Низький рівень довіри до правоохоронних органів корелює з вищим схваленням ідеї мати зброю для забезпечення безпеки.

Гендерні виміри безпеки

- Гендер впливає на сприйняття безпеки та рівень довіри до правоохоронних органів, що вказує на потребу в гендерно-чутливих політиках, особливо в процесі післявоєнного відновлення.
- Незважаючи на загальне визнання гендерно зумовленого насильства як злочину, низька довіра до правоохоронних органів свідчить про наявність інституційних прогалин. Їх подолання потребує зміни суспільних норм, посилення спроможності правоохоронних органів та створення ефективних механізмів захисту.
- Внесок жінок у прийняття рішень у сфері безпеки залишається недооціненим, зокрема багато хто вважає їхню роль обмеженою або незрозумілою. Посилення видимості та участі жінок у керівництві безпековими структурами є критично важливим для створення більш інклюзивної та ефективної стратегії безпеки.

Бачення громадянами повоєнної ситуації

- Українці вбачають основу післявоєнної безпеки в самозабезпеченні, військовій силі та розвитку власного оборонного виробництва, ставлячи це вище за зовнішні союзи, зокрема з НАТО.
- Найбільші побоювання після війни пов'язані з її імовірним відновленням, загрозою територіальній цілісності та економічною нестабільністю – особливо в постраждалих регіонах та серед переміщених осіб.
- Реабілітація та підтримка постраждалих громад, інвестиції в підготовку та розвиток екстрених служб, а також економічне відновлення розглядаються як критичні чинники зміцнення стійкості суспільства та забезпечення довготривалої безпеки.

4. Профіль респондентів

Вибірка опитування включає дещо більшу частку жінок (54,9%), ніж чоловіків (45,1%), що загалом відповідає гендерному складу населення України.

Стать, %

Чоловіча	45,1
Жіноча	54,9

Найбільшу вікову групу опитаних становлять особи віком 60 років і старше (28,8%), тоді як наймолодша вікова група (18-29 років) становить 15,8% респондентів.

Вік, %

18-29	15,8
30-39	20,8
40-49	18,2
50-59	16,4
60+	28,8

За рівнем освіти більшість респондентів мають або середню спеціальну освіту (45,0%), або вищу освіту (37,0%), і лише 1,0% – неповну середню освіту.

Освіта, %

Неповна середня	1,0
Загальна середня	16,6
Середня спеціальна	45,0
Вища або незакінчена вища	37,0
Не відповіли	0,4

Найбільші соціальні групи серед опитаних – це робітники (24,1%) та пенсіонери (24,7%). Частка підприємців та військовослужбовців є незначною.

Соціальний статус, %

Керівник підприємства, установи або керівник підрозділу підприємства	0,9
Підприємець, фермер	1,9
Зайнятий індивідуальною трудовою діяльністю, фізична особа-підприємець (ФОП)	5,0
Фахівець (гуманітарного, технічного профілю, природничих наук тощо)	9,7
Військовослужбовець, службовець СБУ, МВС	2,3
Ветеран	0,6
Державний службовець	2,9
Службовець в іншій сфері	9,3
Робітник	24,1
Студент	4,8
Пенсіонер	24,7

Непрацездатний (у тому числі особи з інвалідністю)	3,2
Непрацюючий (але не зареєстрований як безробітний)	6,3
Офіційно зареєстрований безробітний	0,6
Інше	2,2
Відмова відповісти	1,6

Переважає більшість респондентів (95,5%) проживає в тому ж населеному пункті, і лише 3,3% були переміщені через війну.

Де Ви проживали до 24 лютого 2022 року, тобто до російського вторгнення?, %

У цьому ж населеному пункті	95,5
Переїхав сюди після 24 лютого 2022 року через початок військових дій і є внутрішньо переміщеною особою (ВПО) / «переселенцем»	3,3
Переїхав сюди після 24 лютого 2022 року, але з іншої причини і не є ВПО / «переселенцем»	0,9
Не відповіли	0,3

Половина респондентів (50,0%) повідомляють про економічні труднощі, причому 10,7% ледве можуть дозволити собі навіть предмети першої необхідності, а 39,3% можуть покрити витрати лише на найнеобхідніше.

Яке в цілому матеріальне становище вашої сім'ї?, %

Ледве зводимо кінці з кінцями, грошей не вистачає навіть на необхідні продукти	10,7
Вистачає на харчування та на придбання необхідних недорогих речей	39,3
У цілому на життя вистачає, але придбання речей тривалого вжитку, таких як меблі, холодильник, телевізор, уже викликає труднощі	39,1
Живемо забезпечено, але зробити деякі покупки ми поки що не в змозі (купити квартиру, автомобіль тощо)	7,8
Ми можемо собі дозволити придбати практично все, що хочемо	0,2
Важко відповісти	2,8

5. Загальне сприйняття безпеки

Поняття безпеки для українців суттєво трансформувалося з 2014 року, змістившись від акценту на особистій безпеці до національної перспективи, що відображає поглиблене відчуття єдності та колективної загрози, а також і стійкість. Хоча особиста безпека та захист мають очевидний зв'язок з національною стабільністю, респонденти найбільше почуваються в безпеці у звичному середовищі, де вони мають певний рівень контролю. Стать та вік впливають на сприйняття безпеки. Чоловіки загалом почуваються безпечніше, ніж жінки. Вікові відмінності також очевидні, оскільки молоді люди, як правило, почуваються безпечніше, аніж люди похилого віку.

Фактори безпеки включають як військову потужність, так і соціально-економічну стабільність. Відсутність бойових дій, захищений повітряний простір та сильна армія розглядаються як ключові умови національної та місцевої безпеки, що підкреслює залежність населення від військової стійкості. Водночас значення мають стабільна інфраструктура, економічна безпека та міжнародні гарантії, що свідчить про ширше розуміння безпеки, яке виходить за межі безпосередніх загроз і включає довгострокову стабільність. Респонденти пов'язують стале відчуття безпеки з дотриманням демократичних принципів, державним урядуванням, правами людини та сильними інституціями. Важливо, що членство в НАТО та ЄС вважаються важливими гарантіями безпеки, що зміцнює уявлення про те, що подальша «західна» інтеграція є ключем до захисту країни та її майбутньої стабільності.

5.1 Аспекти національної стабільності та особистої безпеки

За словами респондентів фокус-групи, безпека часто сприймається як психоемоційний стан «спокою», «комфорту» або «відчуття захищеності». Крім того, сформульовані уявлення також свідчать про те, що безпека включає фінансову, соціальну, правову та екологічну складову на додаток до важливих фізичних та психологічних елементів.

Загалом, коли йшлося про безпеку, для більшості опитаних (51%) поняття «безпека» насамперед означає безпеку країни в цілому, для 25% – це власна фізична безпека, включаючи найближче оточення, для 13% – це безпека населеного пункту, де вони проживають, для 8% – це захищеність власної оселі.

«Ми живемо недалеко від дитячого садка. І щоразу, коли звучить тривога, я бачу, як виховательки ведуть дітей до укриття. Мабуть, я пов'язую таку прогулянку з безпекою, з тим, що ми дбаємо про своє життя і життя наших дітей».

Жінка, 46 років, Чернівці

Ці результати підкреслюють той факт, що українці сприймають безпеку в широкому, загальнонаціональному контексті, а не на особистому чи місцевому рівні, демонструючи значну згуртованість та єдність, де національна безпека розглядається як невід'ємна частина індивідуальної безпеки. Відносно нижчий відсоток респондентів, які пов'язують безпеку зі своїм населеним пунктом (13%) або домівкою (8%), свідчить про те, що особисті та громадські міркування безпеки, хоча й присутні, залишаються в тіні загального фокусу на національній стабільності.

Рисунок 1. Безпека для вас – це насамперед:, %

Мешканці зон підвищеного ризику, зокрема сходу та населених пунктів поблизу лінії зіткнення, більше зосереджуються на особистій, локальній та домашній безпеці, ніж на національній, ймовірно через їхній безпосередній досвід загроз та нестабільності. Натомість, мешканці деокупованих та відносно безпечних регіонів більше зосереджуються на безпеці країни (57%), можливо тому, що відновлення контролю в їхній місцевості та відносно безпечні умови посилюють ідентифікацію мешканців з державою та її захистом.

Так само громади з високою часткою ВПО рідше віддають перевагу національній безпеці (43%) і більше зосереджуються на безпеці населеного пункту та особистій безпеці (47,5%), що, ймовірно, пов'язано з їхнім досвідом вимушеного переселення та нагальною потребою у захисті в безпосередньому оточенні.

Чоловіки і жінки мають схожі уявлення про безпеку, і більшість з них пріоритизує безпеку всієї країни (52,4% чоловіків та 49,6% жінок). Водночас жінки дещо частіше, ніж чоловіки, пов'язують безпеку із власною фізичною захищеністю (26,1% проти 24,1%) та безпекою дому (8,2% проти 7,5%).

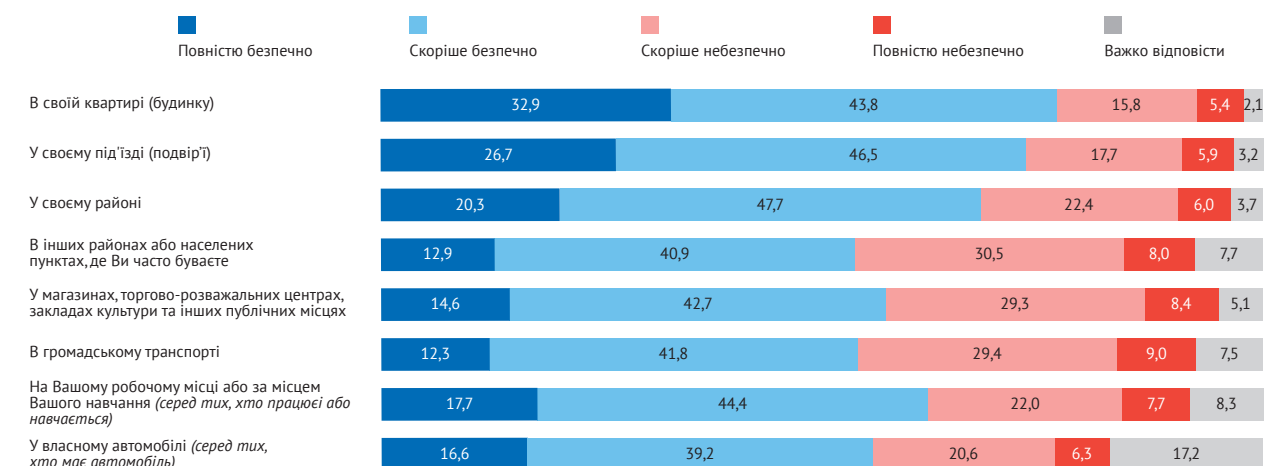
Респондентів запитували, наскільки безпечно вони почуваються у різних місцях (вдома, у своєму районі, у громадському транспорті, на роботі, в інших населених пунктах, у автомобілі тощо). Опитування показало, що українці почуваються найбільш безпечно (повністю або скоріше безпечно) у власній квартирі (77%) та у своєму під'їзді або дворі (73%).

Рівень сприйняття безпеки значно варіюється залежно від регіону. У деокупованих територіях він вищий, ніж у районах поблизу лінії зіткнення: більшість респондентів там почуваються "повністю безпечно" або "скоріше безпечно" у своїх домівках (85,4%). Натомість у районах поблизу лінії зіткнення 59% респондентів почуваються "скоріше небезпечно" або "повністю небезпечно" у своїх домівках.

Загалом у всіх регіонах рівень сприйняття безпеки найвищий у приватному просторі (вдома) і знижується у громадських місцях, таких як магазини, громадський транспорт та робочі місця. У районах поблизу лінії зіткнення громадські місця є особливо небезпечними: 81,5% респондентів почуваються "скоріше небезпечно" або "повністю небезпечно" у торговельних центрах та культурних установах. Навіть у відносно безпечних регіонах занепокоєння щодо громадських місць залишається високим: лише 69,7% почуваються безпечно у громадському транспорті порівняно з 90,7% у своїх домівках.

Ці результати демонструють певний контраст у сприйнятті безпеки, оскільки більшість респондентів концептуально пов'язують її із захищеністю всієї країни, підкреслюючи національну стабільність як ключову умову свого добробуту, натомість у повсякденному житті вони почуваються найбільш безпечно у власному середовищі, де мають певний рівень контролю.

Рисунок 2. Наскільки безпечно ви себе відчуваєте: %

Внутрішньо переміщені особи (ВПО) відчуваються менш безпечно, ніж загальне населення; люди, які повернулися з-за кордону, також повідомляють про нижчий рівень безпеки. Сільські мешканці відчуваються більш захищеними, ніж міські.

Чоловіки загалом відчуваються більш захищеними, ніж жінки: вдома (78% проти 75%), у під'їздах або дворах (76% проти 71%), у своєму районі (70% проти 66%), в інших відвідуваних місцях (57% проти 51%) та у громадському транспорті (57% проти 52%).

Вікові відмінності також помітні, наприклад, молоді люди порівняно зі старшими відчувають безпеку у своєму районі (73% проти 66%), в інших відвідуваних місцях (57% проти 50%) та у громадському транспорті (60% проти 51%). (Детальні графіки див. у [Додатку 2](#)).

5.2 Ключові фактори, що впливають на безпеку

Безпечне життєве середовище формується під впливом багатьох факторів – від військових оборонних можливостей до соціальної та економічної стабільності. Тому, оцінюючи важливість різних чинників для того, щоб вважати країну, населений пункт безпечними для проживання, найчастіше респонденти необхідною умовою для цього вважають відсутність бойових дій (86%), «закрите небо» від ракет, дронів, снарядів (84%), наявність потужної армії (81%). Інші необхідні умови включають стабільне електро-, водо- і газопостачання (65%), наявність сучасних укриттів/бомбосховищ (64%), те, що частини країни не знаходяться під окупацією (60%), стабільність національної валюти та контрольована інфляція (58%), безпекові гарантії від найбільших країн (51%), дотримання демократичних норм – вибори, права людини, вільні ЗМІ (51%).

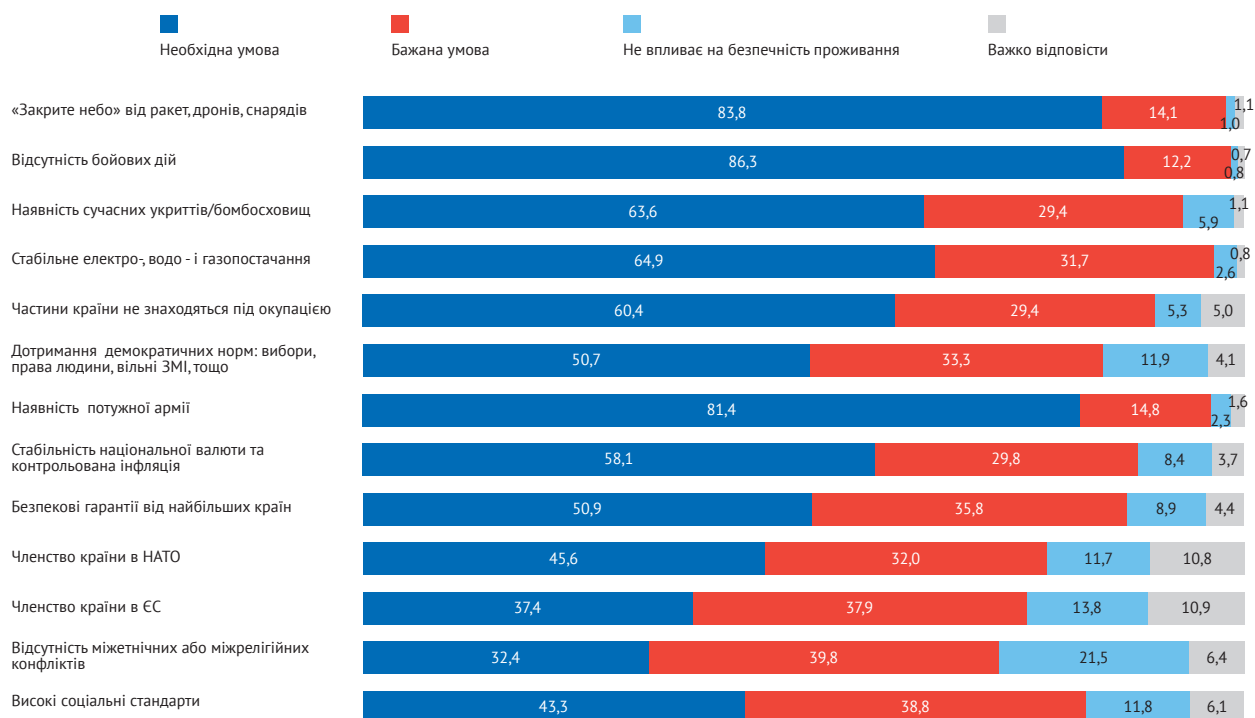
При оцінці членства в НАТО 78% респондентів вважають його необхідною або бажаною умовою; 75% називають членство в ЄС важливою передумовою для підвищення рівня безпеки країни.

Високі соціальні стандарти (43%) та відсутність етнічних або релігійних конфліктів (32%) також входять до числа пріоритетних умов безпеки. Зазначені фактори майже однаково важливі як для чоловіків, так і для жінок.

«Безпека для мене – це Європа та НАТО».

Чоловік, 37 років, Ірпінь, Київська область

Рисунок 3. Для кожного з чинників скажіть, будь ласка, наскільки він є важливим для того, щоб Ви вважали країну, населений пункт безпечними для проживання?, %

Підтримка членства в НАТО та ЄС як передумови безпеки також значно варіюється залежно від регіону. Захід і Центр демонструють найвищу підтримку НАТО (52% і 53% вважають членство необхідним), тоді як Схід є найбільш скептичним: лише 29% вважають вступ до НАТО необхідним, а 24% переконані, що це не впливає на рівень безпеки. Схожий розподіл спостерігається і щодо членства в ЄС (**Детальні графіки див. у Додатку 2**).

6. Сприйняття місцевої та національної безпеки та загроз

Війна змінює сприйняття безпеки, роблячи національну стабільність необхідною передумовою місцевої безпеки. Національна безпека сприймається як стабільно низька у всіх регіонах, при цьому найпесимістичніші оцінки – на деокупованих територіях та районах, що зазнають ракетних ударів, що відображає страхи щодо поновлення загроз та постійних атак. Сприйняття безпеки значно варіюється залежно від близькості до лінії фронту, причому мешканці відносно безпечних регіонів почуваються найбільш захищеними у своїй місцевості, тоді як ті, хто знаходиться поблизу лінії зіткнення, повідомляють про найнижче відчуття безпеки через безпосередній вплив бойових дій. У деокупованих територіях помірні оцінки місцевої безпеки свідчать про часткове відновлення стабільності, хоча занепокоєння щодо можливої повторної окупації, нерозірваних боєприпасів та обмеженого доступу до базових послуг залишаються актуальними. Зовнішні загрози, особливо пов'язані з повномасштабним вторгненням Росії, сприймаються як найсерйозніші як на місцевому, так і на національному рівнях.

Відносно низький рівень занепокоєння внутрішніми розбіжностями, політичними конфліктами та соціально-економічними протестами свідчить про те, що, окрім пріоритетного ставлення до зовнішніх загроз порівняно із внутрішніми, висновки дослідження підтверджують високий рівень суспільної стійкості та згуртованості, що змістило загальну увагу від внутрішніх суперечностей до колективної оборони країни.

Безпека вимагає підзвітності: громадська обізнаність про корупцію як критичну загрозу відображає єдиний запит на системні зміни. Корупція розглядається як критична загроза безпеці, що відображає її глибокий вплив на управління, правоохоронну діяльність та розподіл ресурсів.

Збільшення обігу вогнепальної зброї та збільшення кількості випадків, пов'язаних з нею, відображають зростаючу вразливість населення до насильства, тоді як відсутність належних укриттів, особливо на півдні, підкреслює критичні прогалини в захисній інфраструктурі. Ці фактори підкреслюють складний ландшафт безпеки, де необхідно вирішувати як питання безпосередніх загроз, так і довгострокові проблеми стабільності.

6.1 Оцінка безпекової ситуації на місцевому та національному рівні

Результати опитування демонструють, що мешканці відносно безпечних регіонів почуваються найбільш захищеними на місцях (3,5), тоді як ті, хто знаходиться поблизу лінії зіткнення, оцінюють рівень своєї безпеки найнижче (1,9), що відображає безпосередній вплив бойових дій. Деокуповані території демонструють помірний рівень місцевої безпеки (3,3), що свідчить про відновлення стабільності та контролю над місцевим середовищем.

Національна безпека сприймається як значно гірша у всіх регіонах, з оцінками від 1,6 до 2,2. Найнижчу оцінку національної безпеки дають мешканці деокупованих територій (1,6), ймовірно, через постійні занепокоєння щодо поновлення загроз. Регіони, що зазнали ракетних ударів, також низько оцінюють рівень національної безпеки (1,9), що підкреслює вплив постійних атак.

Загалом, місцева безпека оцінюється вище, ніж національна, що свідчить про те, що люди почуваються відносно безпечніше у своєму найближчому оточенні, але зберігають занепокоєння щодо загальної стабільності України. У різних демографічних групах ці сприйняття залишаються здебільшого сталими, при цьому найбільший контраст спостерігається у деокупованих районах (3,3 місцева безпека проти 1,6 національної), де мешканці визнають покращення ситуації на місцях, але побоюються ширшої небезпеки. Статистично значущої різниці між чоловіками та жінками у сприйнятті безпеки не виявлено (**Детальні графіки див. у [Додатку 3](#)**).

Як би Ви оцінили безпекову ситуацію, яка склалася на даний час у населеному пункті, де Ви проживаєте та в Україні в цілому? (Оцінки за шкалою від «1» до «5», де «1» означає, що безпекова ситуація дуже погана, а «5» – що дуже добра), середні бали

	Усі респонденти	Захід	Центр	Південь	Схід
Населений пункт, де Ви проживаєте	3,1	3,5	3,3	2,9	2,4
Україна в цілому	1,9	2,0	1,8	2,0	2,1

Як би Ви оцінили безпекову ситуацію, яка склалася на даний час у населеному пункті, де Ви проживаєте та в Україні в цілому? (Оцінки за шкалою від «1» до «5», де «1» означає, що безпекова ситуація дуже погана, а «5» – що дуже добра), середні бали

	Території поблизу лінії бойового зіткнення	Регіони, які страждають від ракетних атак	Регіони розміщення ВПО	Деокуповані території	Відносно безпечні регіони
Населений пункт, де Ви проживаєте	1,9	3,0	2,9	3,3	3,5
Україна в цілому	2,2	1,9	2,0	1,6	2,0

6.2 Зовнішні та внутрішні загрози в безпековому середовищі України

Результати опитування показують, що зовнішні загрози, особливо ті, що пов'язані з повномасштабним вторгненням Росії, сприймаються як найсерйозніші на місцевому та національному рівнях усіма респондентами, з незначними статистичними відмінностями. Під час оцінки місцевої безпеки зовнішні загрози сприймалися як високі (3,9), тоді як внутрішні загрози вважалися менш серйозними (3,1).

При оцінці загальної безпекової ситуації в Україні респонденти оцінюють серйозність зовнішніх загроз у середньому на рівні 3,8, тоді як внутрішні загрози сприймаються значно нижче – на рівні 3,2.

Оцінюючи безпекову ситуацію у населеному пункті, де Ви проживаєте, наскільки серйозними Ви вважаєте такі загрози? (Оцінки за шкалою від «1» до «5», де «1» означає, що загрози немає, а «5» – що загроза є максимальною небезпечною), середні бали

	Усі респонденти	Захід	Центр	Південь	Схід
Зовнішні (які виходять з-за меж України)	3,9	3,6	3,9	4,0	4,0
Внутрішні	3,1	3,0	2,9	3,3	3,3

Оцінюючи безпекову ситуацію в Україні, наскільки серйозними Ви вважаєте загрози? (Оцінки за шкалою від «1» до «5», де «1» означає, що безпекова ситуація дуже погана, а «5» – що загроза є максимально небезпечною), середні бали

	Усі респонденти	Захід	Центр	Південь	Схід
Зовнішні	3,8	3,9	3,6	4,1	3,8
Внутрішні	3,2	3,3	3,0	3,6	3,4

Коли респондентів попросили оцінити серйозність зовнішніх загроз національній безпеці України, найбільш критичною загрозою вони визначили збройну агресію з боку іноземної держави (4,6). Далі йдуть занепокоєння щодо розповсюдження зброї масового ураження (4,2), фінансової нестабільності через боргову залежність (4,2), ворожої інформаційної пропаганди (4,2) та кібератак на державні установи (4,1).

Оцініть, будь ласка, наскільки серйозними зараз є такі ЗОВНІШНІ загрози для національної безпеки України? (за шкалою від «1» до «5», де «1» означає, що загрози немає, а «5» – що загроза є максимально небезпечною), середні бали

	Усі респонденти	Захід	Центр	Південь	Схід
Збройна агресія іноземної держави	4,6	4,6	4,6	4,7	4,6
Ворожа інформаційна пропаганда	4,2	4,3	4,1	4,1	4,0
Кібератаки та несанкціонований доступ до комп'ютерних мереж державних інститутів та об'єктів інфраструктури України	4,1	4,1	4,1	4,1	3,9
Міжнародний тероризм	3,8	3,9	3,9	3,8	3,6
Розповсюдження зброї масового ураження (ядерної, біологічної, хімічної)	4,2	4,3	4,3	4,0	4,0
Кібератаки (хакерські атаки) проти приватних осіб та бізнес-структур	3,9	4,0	3,9	4,0	3,7
Загроза розповсюдження епідемій	3,7	3,8	3,6	3,9	3,7
Фінансові проблеми, спричинені потраплянням України в боргову залежність від іноземних кредиторів та міжнародних фінансових інститутів	4,2	4,1	4,2	4,2	4,3
Торгові війни та обмеження проти українських товарів	3,9	4,0	3,8	3,9	3,9

Оцінюючи внутрішні загрози для національної безпеки України, найбільш серйозними загрозами респонденти вважають корупцію (4,4) та насильство з боку російських окупантів проти цивільного населення (4,4), останнє є прямим наслідком російської агресії.

«Основний ризик – це корупція, її зростання після війни. Корупція поглинає значну частину коштів, наданих нашими партнерами та отриманих з наших податків. Якщо корупцію викоринити і всі кошти будуть спрямовані туди, куди потрібно, не буде проблем ані з військовими, ані з реабілітацією, ані з виплатою пенсій та мінімальних зарплат».

Жінка, 57 років, Львів

Тривала економічна криза (4,1) є загальнонаціональною проблемою, проте райони поблизу лінії зіткнення оцінюють її дещо вище (4,2). Порівняно з іншими регіонами, мешканці деокупованих територій бачать особливу загрозу в зростанні кількості ветеранів (3,9) та у наявності протипіхотних і протитанкових мін, а також нерозірваних боєприпасів (4,3).

Відносно низькі оцінки загроз, пов'язаних із розколом у суспільстві (3,0), силовою політичною боротьбою (3,0) та масовими протестами проти соціально-економічної політики (2,8), свідчать про те, що українці наразі сприймають внутрішню політичну та соціальну нестабільність як менш нагальні проблеми порівняно із зовнішніми загрозами. Це ще раз підкреслює певний рівень суспільної стійкості та єдності, що формується під впливом триваючої агресії. Статистично значущої різниці між чоловіками та жінками не виявлено (**Детальні графіки див. у Додатку 3**).

Оцініть, будь ласка, наскільки серйозними зараз є такі ВНУТРІШНІ загрози для національної безпеки України? (за шкалою від «1» до «5», де «1» означає, що загрози немає, а «5» – що загроза є максимально небезпечною), середні бали

	Усі респонденти
Насильство з боку російських окупантів проти мирного населення	4,4
Корупція (включаючи крадіжки і нелегальний перепродаж власності, кумівство, тендерні махінації тощо)	4,4
Тривала економічна криза, безробіття, падіння рівня доходів громадян	4,1
Протипіхотні і протитанкові міни, боеприпаси, що не розірвалися	4,0
Розповсюдження вогнепальної зброї	3,9
Олігархічні групи (лобіювання інтересів на державному рівні)	3,8
Терористична та диверсійна діяльність	3,7
Зростання кількості ветеранів війни з Росією	3,7
Зростання кількості вимушених внутрішніх переселенців	3,6
Зростання рівня злочинності	3,6
Підбивна антиукраїнська діяльність (розпалювання міжнаціональної, релігійної ворожнечі, сепаратистських рухів, поширення панічних настроїв, зрив мобілізації тощо)	3,4
Діяльність незаконних збройних формувань («тітушки», приватні охоронні структури, непідконтрольні владі добровольчі загони)	3,4
Техногенні катастрофи	3,4
Розкол у суспільстві (мова, релігійна приналежність, національні герої, історія, зовнішньополітична орієнтація тощо)	3,0
Загострення внутрішньополітичної боротьби до насильницьких її форм	3,0
Масові протести проти соціально-економічної політики влади	2,8

Зростання цін і вартості життя (4,2), економічна криза (3,6) та погіршення умов життя (3,6) є одними з ключових проблем разом із ракетними ударами та ударами безпілотників (4,4). Корупція (4,1), зловживання владою з боку правоохоронних органів (3,7) та неефективність центральних (3,5) і місцевих (3,4) органів влади знову підтверджують загальне незадоволення рівнем прозорості, підзвітності та ефективності інституцій у вирішенні як воєнних, так і внутрішніх викликів.

У той час як зовнішні та економічні загрози домінують, соціальні проблеми, такі як вулична злочинність (2,7), домашнє насильство (1,8) та етнічні чи релігійні конфлікти (2,2), оцінюються значно нижче. Це свідчить про те, що, попри воєнні труднощі, основні небезпеки сприймаються як такі, що походять від зовнішньої агресії та економічної нестабільності, а не внутрішніх соціальних заворушень чи злочинності.

Будь ласка, оцініть рівень відчуття Вами небезпеки від кожної з загроз (за шкалою від 1 до 5, де «1» означає «зовсім не відчуваю небезпеки», а «5» – що «відчуваю максимальну небезпеку»), середні бали

	Усі респонденти
Ракетні удари та удари безпілотних літальних апаратів	4,4
Зростання цін, подорожчання життя	4,2
Бойові дії	4,1
Корупція	4,1
Руйнування об'єктів критичної інфраструктури (енергооб'єктів, лікарень, навчальних закладів тощо)	4,0
Можливість ядерного удару з боку Росії	3,9

Тривалі відключення електроенергії	3,9
Втрата домівки, помешкання	3,7
Перевищення влади представниками контролюючих, правоохоронних органів	3,7
Відсутність верховенства права, порушення прав і свобод людини	3,6
Втрата доступу до телефонного (мобільного) зв'язку	3,6
Економічна криза	3,6
Погіршення умов та якості життя	3,6
Загрози здоров'ю та життю Ваших родичів, близьких людей	3,5
Неефективність діяльності центральних органів влади	3,5
Протипіхотні і протитанкові міни, боєприпаси, що не розірвалися	3,5
Свавілля, зловживання владою державних чиновників	3,5
Вибухи на військових складах	3,4
Втрата доступу до джерел отримання інформації (наприклад, телебачення, Інтернету)	3,4
Можливість захоплення/окупації вашого міста, села ворогом	3,4
Неефективність діяльності місцевих органів влади	3,4
Дестабілізація політичної ситуації в країні	3,2
Епідемії, пандемії	3,2
Неможливість отримання якісної і вчасної медичної допомоги	3,2
Зниження доступу до освіти (для Вас, дітей, внуків)	3,1
Неепідемічні захворювання	3,1
Тероризм	3,1
Техногенні катастрофи, забруднення ґрунту, води, повітря	3,1
Дорожньо-транспортні пригоди (ДТП)	2,9
Погіршення Вашого психоемоційного стану, психологічні проблеми	2,9
Пожежі	2,9
Природні катаклізми, стихійні лиха	2,8
Втрата роботи, безробіття	2,7
Вулична злочинність	2,7
Нестача продуктів харчування	2,6
Побутові травми	2,6
Втрата підтримки з боку людей, що Вас оточують, самотність	2,5
Конфлікти на внутрішньополітичному ґрунті	2,5
Масові акції протесту	2,5
Посягання на Вашу власність, злочини проти власності	2,4
Конфлікти на етнічному ґрунті	2,3
Нещасні випадки на робочому місці	2,2
Релігійні конфлікти	2,2
Психологічне насильство (цькування, аб'юзинг)	2,0
Дискримінація на роботі	1,8
Домашнє насильство	1,8
Насильство і злочини на сексуальному ґрунті	1,8

Отримані результати вказують на незначні гендерні відмінності у сприйнятті загроз, хоча загальний рівень занепокоєння серед чоловіків і жінок залишається схожим. Чоловіки частіше, ніж жінки, сприймають нещасні випадки на робочому місці як загрозу (2,3 проти 2,1), що може відображати їхню більшу залученість до фізично складних або небезпечних видів діяльності. І навпаки, жінки демонструють дещо вищий рівень занепокоєння щодо психологічного насильства (2,1 проти 2,0), втрати підтримки та самотності (2,6 проти 2,5), а також погіршення психічного здоров'я (3,0 проти 2,8), що може свідчити про певні соціальні очікування та функції піклування, покладені на жінок.

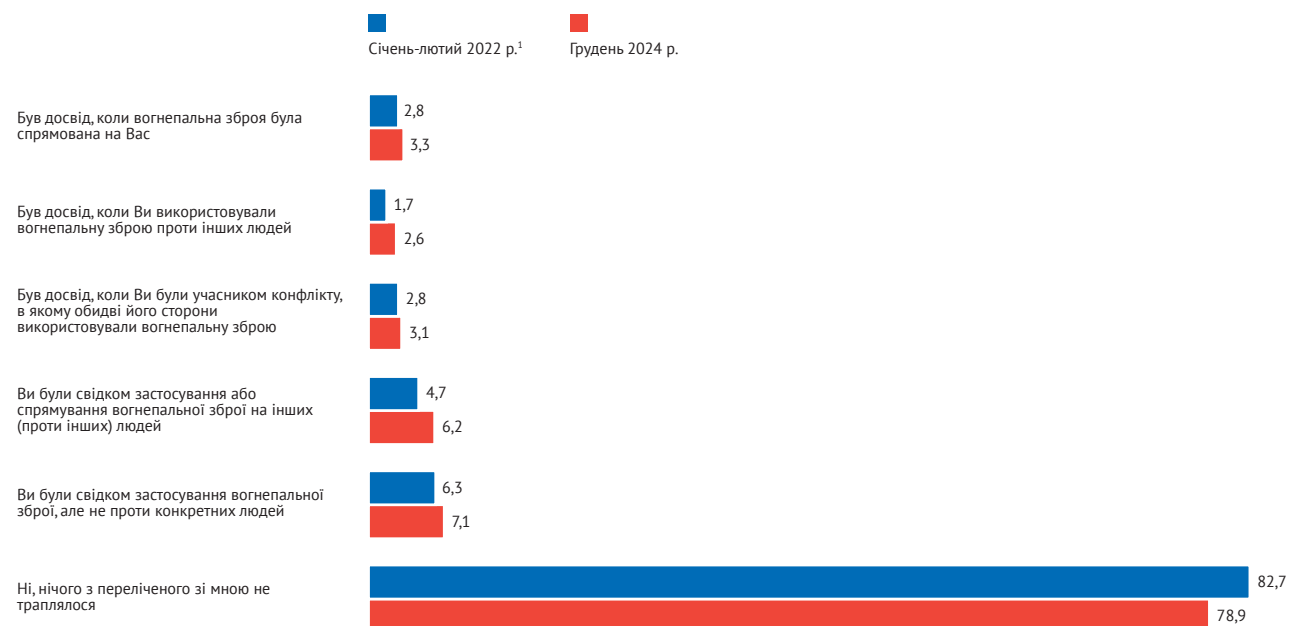
Жінки також відчують дещо більшу загрозу від злочинів проти власності (2,5 проти 2,4), сексуального насильства (1,8 проти 1,7) та домашнього насильства (1,8 проти 1,7), що узгоджується з ширшими тенденціями гендерно обумовленої вразливості. Натомість чоловіки й жінки майже однаково оцінюють зовнішні загрози, такі як ракетні удари (4,4), військові дії (4,1) та економічні виклики (4,2 за зростання цін), що свідчить про спільне відчуття небезпеки через триваючу війну та економічну нестабільність.

Триваюча російська агресія спричинила зростання доступності та обігу стрілецької та легкої зброї в Україні. Таке поширення створює довгострокові ризики для громадської безпеки, включаючи потенційне зростання злочинності, насильства та несанкціонованого використання вогнепальної зброї у цивільному середовищі.

У період з початку 2022 року до грудня 2024 року зафіксовано невелике, але помітне зростання кількості випадків, пов'язаних із застосуванням вогнепальної зброї. Відсоток респондентів, яким погрожували вогнепальною зброєю, зріс з 2,8% до 3,3%, тоді як частка тих, хто застосовував вогнепальну зброю проти інших, зросла з 1,7% до 2,6%.

Зростає кількість випадків, коли респонденти ставали свідками використання або наведення вогнепальної зброї на інших (6,2% у 2024 році порівняно із 4,7% у 2022 році), а також загального використання вогнепальної зброї без спрямування на конкретних осіб (7,1% проти 6,3%). Це свідчить про зростання рівня ризику інцидентів із вогнепальною зброєю серед населення, що, ймовірно, є наслідком постійних викликів у сфері безпеки.

Рисунок 4. Чи стикалися Ви коли-небудь або мали досвід із застосуванням (або погрозою застосування) вогнепальної зброї (крім полювання та спортивної стрільби)? (Виберіть всі варіанти, відповіді, що Вам підходять), %

Дані також свідчать про помітну зміну гендерних розбіжностей: жінки повідомляють про збільшення кількості випадків, пов'язаних із вогнепальною зброєю, у період між 2022 і 2024 роками, зокрема, коли на них спрямовували вогнепальну зброю (з 1,0% до 1,6%), та коли вогнепальну зброю використовували проти інших (з 0,4% до 1,5%), тоді як загальна частка тих, хто не постраждав від таких інцидентів, знизилася різкіше серед жінок (з 91,1% до 85,9%), ніж серед чоловіків (з 72,5% до 70,4%).

¹ Дослідження проводилося з 21 січня по 2 лютого 2022 року соціологічною службою Центру Разумкова на замовлення Офісу Координатора проєктів ОБСЄ в Україні та Міністерства внутрішніх справ в Україні. Опитування здійснювалося за вибіркою, що репрезентує доросле населення (18+) усіх регіонів України (за винятком Криму та частин Донецької та Луганської областей, які не підконтрольні українському уряду), відповідно до основних соціально-демографічних показників (регіон, тип поселення, стать, вік). Були опитані 7 010 респондентів.

6.3 Доступ до захисної інфраструктури – укриття та сховища

Під час аналізу поточної ситуації з місцевою безпекою крізь призму доступу до якісних укриттів і сховищ значна частина респондентів (44,4%) зазначила, що їхній район недостатньо забезпечений сховищами, а ще 24,8% вказали на їхню повну відсутність. Це свідчить про серйозний дефіцит захисної інфраструктури, зокрема найбільш гостро проблема проявляється на Півдні, де 63,5% опитаних повідомили про недостатню кількість сховищ – найвищий показник серед усіх регіонів.

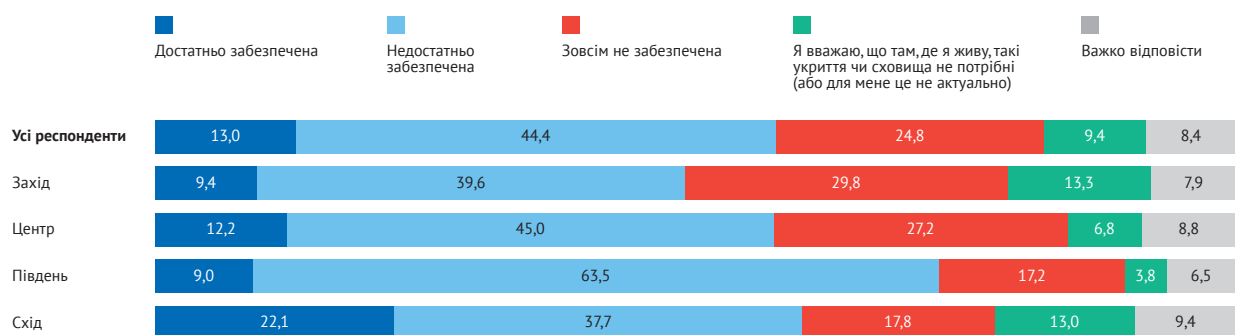
Попри значний вплив війни, саме Схід має найбільшу частку респондентів (22,1%), які вважають, що вони достатньо забезпечені укриттями.

Також цікаве спостереження зафіксовано на Заході та Сході, де 13% респондентів вважають, що у їхньому районі укриття не потрібні, тоді як на Півдні цей показник становить лише близько 4%.

«Більшість укриттів затоплені та зачинені, ключ зберігається в житловому офісі, і там ніхто нас не чекає. Тож, по суті, ховатися ніде»

Жінка, 34 роки, Дніпро, ВПО з Краматорська, Донецька область

Рисунок 5. Наскільки місцевість, де Ви мешкаєте, забезпечена якісними укриттями, сховищами на випадок ракетної атаки, обстрілів?, %

Чоловіки й жінки мають схожі уявлення про доступність укриттів, без суттєвих гендерних відмінностей. Близько 45% чоловіків і 43% жінок вважають, що їхній район недостатньо забезпечений укриттями, тоді як приблизно 24% чоловіків і 26% жінок повідомляють про повну їх відсутність. Трохи більше жінок (8,7%), ніж чоловіків (8,0%), не впевнені у стані укриттів, що може свідчити про можливі відмінності в рівні поінформованості. Загалом дані вказують на те, що занепокоєння щодо наявності укриттів є поширеним і не має значного гендерного впливу.

Рисунок 6. Наскільки місцевість, де Ви мешкаєте, забезпечена якісними укриттями, сховищами на випадок ракетної атаки, обстрілів?, %

7. Роль структур безпеки та оцінка їх ефективності

Громадська довіра до заходів у сфері безпеки залишається стриманою, що відображає нереалізовані очікування та регіональні відмінності. Загальна оцінка зусиль як місцевої, так і центральної влади у сфері безпеки виглядає помірною, при цьому жоден регіон не висловлює однозначного схвалення. Загалом, результати опитування свідчать про те, що, попри постійні зусилля, багато громадян вважають, що як на національному, так і на місцевому рівні можна зробити більше для посилення безпеки.

Збройні Сили України продовжують відігравати найважливішу роль як основний гарант безпеки, маючи найвищий рівень довіри серед українців. Також зростає визнання внеску цивільного населення, волонтерів та міжнародних організацій. Зростаюча важливість міжнародних суб'єктів, включаючи НАТО та ЄС, відображає ширше визнання зовнішньої підтримки України та її важливості.

Суспільне сприйняття ролі правоохоронних органів покращилося з початку 2022 року, хоча регіональні відмінності зберігаються, причому найбільше невдоволення висловлюють жителі деокупованих територій.

7.1 Центральні та місцеві органи влади

Відповідаючи на питання щодо діяльності місцевих (включно з військово-цивільною адміністрацією) та центральних органів влади щодо забезпечення безпеки громадян, респонденти переважно оцінюють її не дуже високо. Дії місцевої влади оцінюють на середній бал 3,0, тоді як дії центральної влади оцінюють ще нижче – 2,9. Українці, які проживають на Півдні та Сході, оцінюють діяльність як місцевої, так і центральної влади дещо вище, ніж респонденти на Заході та в Центрі.

Оцініть, будь ласка, дії місцевої та центральної влади для забезпечення безпеки громадян (за шкалою від 1 до 5, де «1» означає «зовсім нічого не робить», а «5» – робить все можливе), середні бали

	Усі респонденти	Захід	Центр	Південь	Схід
Місцева влада	3,0	2,9	2,8	3,1	3,2
Центральна влада	2,9	2,8	2,9	3,3	3,1

Загалом, зусилля місцевої влади оцінюються схоже, проте найнижчий показник спостерігається на деокупованих територіях (2,7), що може свідчити про тривалі труднощі місцевого врядування та обмежені ресурси. Найвищий бал зафіксовано в регіонах, де проживають ВПО (3,1), що може свідчити про ефективне місцеве реагування на виклики безпеки, пов'язані з переміщенням.

На відміну від місцевої влади, центральні органи отримують вищу оцінку саме на деокупованих територіях (3,2). Варто зазначити, що жоден регіон не оцінює ні місцеву, ні центральну владу вище ніж 3,2 бала, що демонструє відсутність високого рівня громадської довіри до зусиль у сфері безпеки.

«Взимку міська влада встановила бензинові генератори у всіх наших дворах, у всіх вони були. Тобто, якщо у нас вимикали електроенергію, ми все одно мали опалення».

Чоловік, 33 роки, Одеса

Оцініть, будь ласка, дії місцевої та центральної влади для забезпечення безпеки громадян (за шкалою від 1 до 5, де «1» означає «зовсім нічого не робить», а «5» – «робить все можливе»), середні бали

	Території поблизу лінії бойового зіткнення	Регіони, які страждають від ракетних атак	Регіони розміщення ВПО	Деокуповані території	Відносно безпечні регіони
Місцева влада	3,0	3,0	3,1	2,7	2,9
Центральна влада	2,8	3,0	2,9	3,2	2,9

7.2. Основні структури безпеки та міжнародні інституції

ЗСУ вважаються найважливішим учасником у зміцненні безпеки (96,5%), за ними йдуть Міністерство оборони, Національна гвардія та інші оборонні установи. Правоохоронні органи, Рада національної безпеки і оборони та центральна влада також відіграють значну роль, а громадяни, волонтерські організації та міжнародні партнери роблять вагомий внесок. Порівняно з 2016 роком², зросла оцінка важливості ролі майже усіх суб'єктів, причому найбільше зростання спостерігається для Державної служби з надзвичайних ситуацій (+36,5%), громадян (+31%) та Уповноваженого з прав людини (+25%). Водночас рівень довіри до Верховної Ради (-3,5%) та Кабінету Міністрів (-4%) знизився порівняно з 2016 роком. Такі результати свідчать про сильну залежність від оборонних інституцій та зростаюче визнання ролі цивільних та міжнародних організацій у сфері безпеки.

Усвідомлення важливості міжнародних структур у зміцненні безпеки України помітно зросло з 2016 року, особливо стосовно НАТО (з 44,4% до 60,3%) та ЄС (з 45,3% до 57,6%). Також посилилася підтримка міжнародних гуманітарних організацій (з 41,1% до 57,5%) та агентств ООН (з 38,1% до 49,7%), що свідчить про ширше визнання їхньої ролі у наданні допомоги та підтримки. Крім того, немає суттєвих гендерних відмінностей у сприйнятті ролей суб'єктів безпеки, оскільки чоловіки та жінки оцінюють більшість організацій подібно.

Сприйняття ефективності ключових структур безпеки у протидії національним загрозам значно зросло з 2016 року, причому найбільше зростання спостерігалось у Збройних Силах України (з 3,4 до 4,6). Серед інших значних покращень в оцінці ефективності – Державна служба з надзвичайних ситуацій (з 2,9 до 4,3), Національна гвардія (з 3,2 до 4,1) та Державна прикордонна служба (з 3,0 до 4,0).

Однак рівень довіри до політичних інституцій залишається низьким, з незначним зростанням лише для Президента (+2,5 до 3,3) та Кабінету Міністрів (+2,2 до 2,4), тоді як рейтинг Верховної Ради залишається незмінним на рівні 2,2. Ці показники свідчать про зростання довіри громадськості до оборонних інституцій та установ із надзвичайного реагування, на тлі відносно нижчої довіри до політичного керівництва.

Рейтинги ефективності безпекових структур демонструють мінімальні гендерні відмінності, чоловіки та жінки здебільшого збігаються у своїх оцінках (**Детальні графіки див. у Додатку 4**).

² Результати загальнонаціонального соціологічного дослідження, проведеного соціологічною службою Центру Разумкова в рамках проекту «Моніторинг проблем урядування в секторі безпеки України». Проект реалізувався Женевським центром демократичного контролю над збройними силами (DCAF), спільно з Центром Разумкова, за фінансової підтримки Королівства Нідерландів. Дослідження було здійснене за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Королівства Нідерландів. Дослідження проведено з 27 по 31 травня 2016р. в усіх регіонах України за винятком Криму та окупованих територій Донецької та Луганської областей. Опитано 2019 респондентів віком від 18 років. Теоретична похибка вибірки не перевищує 2,3%.

Як Ви оцінюєте ефективність роботи наступних структур у протидії загрозам національній безпеці? (за 5-бальною шкалою, де «1» означає «вкрай не ефективно», а «5» – «максимально ефективно»), середні бали

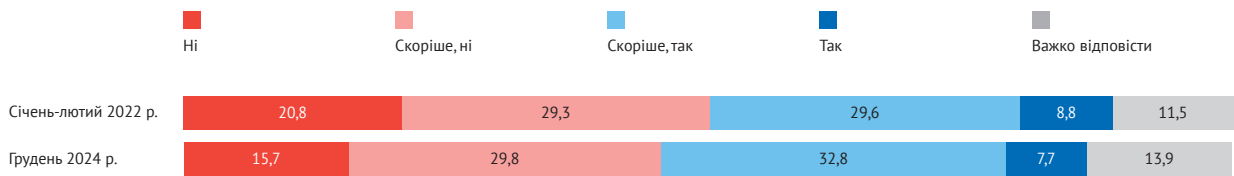
	Травень 2016 р.	Грудень 2024 р.
Збройні сили України	3,4	4,6
Державна служба з надзвичайних ситуацій	2,9	4,3
Національна гвардія	3,2	4,1
Державна прикордонна служба	3,0	4,0
Служба безпеки України (СБУ)	2,7	3,9
Сили територіальної оборони	3,0	3,8
Волонтерські організації	3,6	3,8
Міністерство оборони України	–	3,5
Міністерство оборони, Генеральний штаб ЗС	2,7	–
Президент	2,5	3,3
Рада національної безпеки і оборони України	2,7	3,1
Міністерство внутрішніх справ (поліція)	2,7	3,1
Кабінет міністрів	2,2	2,4
Верховна Рада	2,2	2,2

7.3. Правоохоронні органи

Правоохоронні органи в Україні відіграють вирішальну роль у підтримці стабільності та безпеки, особливо під час війни та в умовах дедалі складнішого безпекового середовища. Їхня ефективність у реагуванні на загрози, забезпеченні громадського порядку та дотриманні верховенства права є життєво важливою для національної стійкості та довіри громадян.

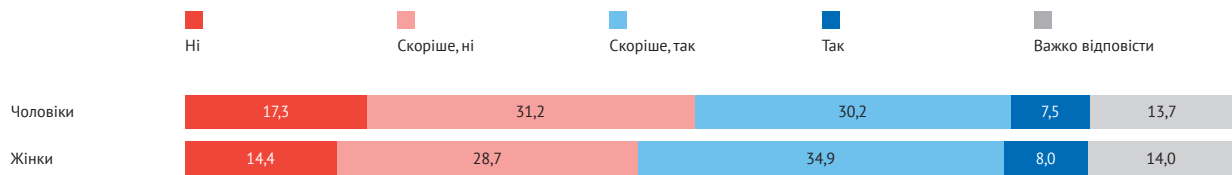
Попри постійні виклики, громадське сприйняття здатності правоохоронних органів захищати громадян від незаконних посягань залишається неоднозначним. Хоча 45,5% українців вважають, що правоохоронні органи не можуть належним чином їх захистити, 40,5% висловлюють впевненість у їхніх можливостях. Важливо, що ці показники демонструють незначне покращення порівняно з початком 2022 року, коли 50% не довіряли правоохоронним органам і лише 38% вірили в їхню ефективність. Ця динаміка свідчить про поступовий прогрес у зусиллях правоохоронних органів, ймовірно, під впливом адаптації до умов воєнного часу, посилених заходів безпеки та зростаючої взаємодії громадян із правоохоронними органами.

Рисунок 7. Чи вважаєте Ви, що органи правопорядку України можуть захистити Вас від незаконних посягань?, %

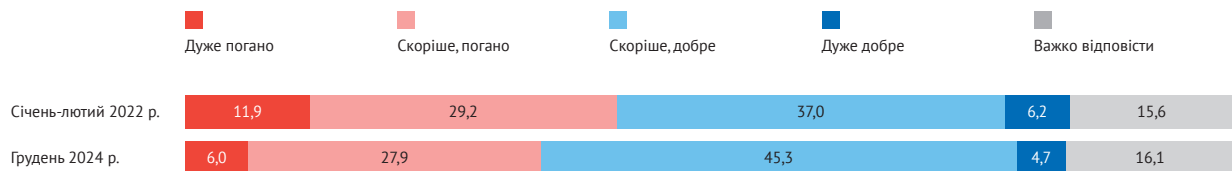
Жінки дещо частіше, ніж чоловіки, вважають, що органи правопорядку України можуть захистити їх від незаконних посягань (відповідно 43% і 38%).

Рисунок 8. Чи вважаєте Ви, що органи правопорядку України можуть захистити Вас від незаконних посягань?, %

Громадське сприйняття ролі правоохоронних органів у підтриманні громадського порядку покращилося з початку 2022 року, зокрема частка тих, хто оцінює їхню роботу як «скоріше, добру», зросла з 37% до 45,3%, тоді як негативні оцінки дещо знизилися. Однак регіональні відмінності зберігаються – мешканці деокупованих територій висловлюють найбільше невдоволення, понад 40% оцінюють роботу правоохоронних органів як «скоріше, погану» або «дуже погану».

Рисунок 9. Як, на Вашу думку, забезпечена охорона громадського порядку правоохоронцями у місті, (селищі, селі), де ви мешкаєте?, %

Гендерні відмінності мінімальні, хоча жінки схильні оцінювати правоохоронні органи більш позитивно, ніж чоловіки: 47,7% вважають їхню роботу «скоріше доброю» порівняно з 42,5% чоловіків.

Найвищий рівень схвалення спостерігається у відносно безпечних регіонах, тоді як райони поблизу лінії розмежування та ті, що зазнають ракетних обстрілів, демонструють неоднозначне сприйняття, через вплив постійних проблем з безпекою.

Своєрідна тенденція спостерігається щодо зв'язку між рівнем добробуту респондентів та оцінкою ефективності: чим вищий рівень добробуту респондентів, тим краще вони оцінюють роботу правоохоронних органів; частка тих, хто має позитивні оцінки, зростає з 44% серед тих, кому не вистачає грошей навіть на їжу, до 59,5% серед тих, хто має кращий рівень забезпечення.

Незважаючи на загальне покращення, значна частина респондентів залишається невпевненою щодо ефективності роботи правоохоронних органів. Висока невизначеність може сприяти недовірі та сигналізувати про необхідність більш помітної та ефективної поліцейської діяльності, а також посилення зусиль щодо зміцнення довіри в тих регіонах, що низько оцінили роботу правоохоронців (**Детальні графіки див. у [Додатку 4](#)**).

8. Оцінка ефективності заходів у сфері безпеки

Ефективність заходів безпеки формується під впливом особистого досвіду та обставин, навіть у межах спільного бачення національної оборони. Отримані дані підкреслюють, що ці заходи сприймаються винятково крізь глибоко особисту та ситуативну призму, впливаючи на те, як різні групи оцінюють їхню ефективність: наприклад, хоча сповіщення про повітряні тривоги, комендантська година та воєнний стан здебільшого визнаються необхідними заходами, обмеження пересування та контроль над ЗМІ викликають більш суперечливі оцінки. Гендерні та регіональні особливості також формують ставлення до впровадження заходів безпеки.

Особиста безпека ґрунтується на готовності, що формується досвідом: ті, хто стикається з найбільшими ризиками, вживають найбільш проактивних заходів. Результати дослідження свідчать про значну залежність від інформації як основного заходу особистої безпеки, водночас регіональні відмінності відображають різні рівні впливу загроз. Попри широке застосування захисних заходів, таких як «правило двох стін» і носіння документів, готовність до надання домедичної допомоги залишається критичною прогалиною, оскільки більшості респондентів бракує навичок, що рятують життя.

Як уже зазначалося вище у звіті, корупція визначена найбільшою внутрішньою загрозою безпеці. Показово, що серед усіх запропонованих заходів саме посилення боротьби з корупцією (8,3) респонденти вважають найефективнішим способом забезпечення особистої та сімейної безпеки. Забігаючи наперед, можна зазначити, що ця проблема не втрачає актуальності і в контексті післявоєнної відбудови.

Також високі оцінки отримали заходи, спрямовані на підтримку вразливих груп та постраждалих від війни громадян (8,1) і розвиток послуг психологічної підтримки, зокрема для ветеранів (7,8). Це свідчить про широке усвідомлення соціальних та психологічних викликів, спричинених війною, і необхідність системної підтримки.

«Я думаю, що людям, які стикнулися зі смертю [тим, хто повернеться з війни], буде дуже складно адаптуватися до цивільного життя, де доводиться виживати зовсім інакше. А суспільство інколи не готове зустріти їх, як то кажуть, віч-на-віч.»

Жінка, 45 років, Київ, ВПО з Краматорська, Донецька область

Як відносно ефективні заходи оцінюються знання з тактичної медицини та навички виживання (7,7), суворіший контроль над обігом вогнепальної зброї (7,6) та громадська освіта щодо ризиків, пов'язаних з вогнепальною зброєю (7,4). Натомість, збільшення кількості цивільних осіб, які володіють вогнепальною зброєю, має значно нижчі оцінки (4,3), а ідея особистого володіння зареєстрованою вогнепальною зброєю оцінюється лише трохи вище (4,8). Це свідчить про те, що респонденти віддають перевагу організованим ініціативам або заходам із безпеки, а не масовому цивільному озброєнню.

Ще один цікавий висновок підтверджує думку про те, що збільшення кількості співробітників правоохоронних органів не вважається високоефективним заходом із забезпечення безпеки. Хоча суворіший контроль над вогнепальною зброєю оцінюється відносно високо (7,6), ідея зменшення кількості власників зброї (5,2) не має значної підтримки. Це вказує на нюансований підхід: люди хочуть суворіших правил, але можуть не повністю підтримувати широке роззброєння.

Оцініть, наскільки ефективним для забезпечення безпеки Вас і близьких Вам людей був би кожний із наведених заходів (за шкалою від «0» до «10», де «0» означає «зовсім неефективним», а «10» «дуже ефективним»), середні бали

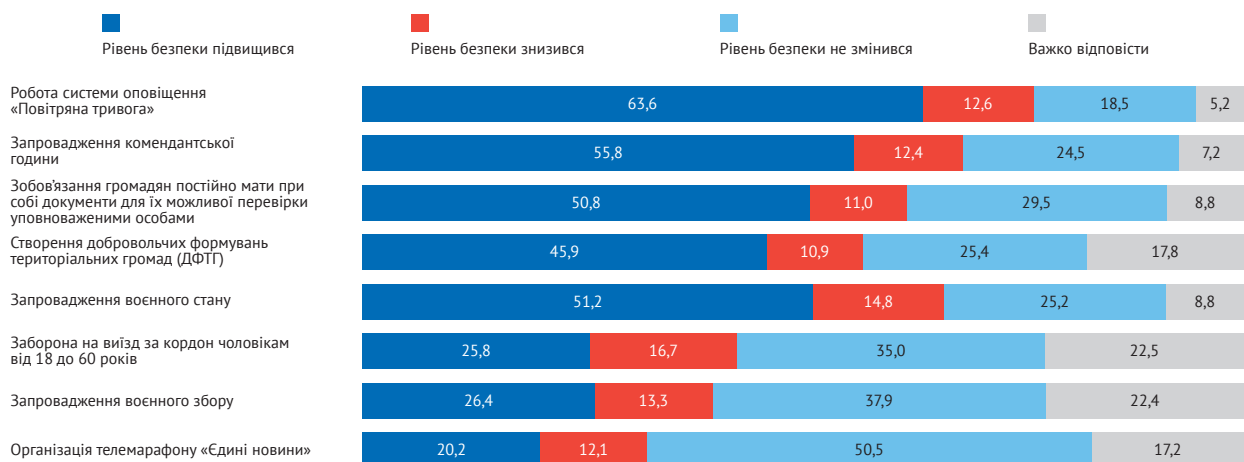
	Усі респонденти
Посилення заходів для боротьби з корупцією	8,3
Ефективна політика підтримки вразливих груп населення та громадян, які постраждали внаслідок воєнних дій	8,1
Розвиток сервісів психологічної підтримки та ментального здоров'я (зокрема, для ветеранів)	7,8
Знання та навички з тактичної медицини (надання першої допомоги) або як себе поводити в екстремальних умовах війни	7,7
Суворіші правила контролю обігу вогнепальної зброї	7,6
Більше інформаційних та освітніх кампаній з підвищення обізнаності про відповідальність, а також про ризики володіння, використання та поводження із вогнепальною зброєю, боєприпасами та вибуховими речовинами	7,4
Збільшення кількості людей, які відмовляються від володіння та використання вогнепальної зброї	5,2
Присутність більшої кількості правоохоронців у місті (селищі, селі), де ви мешкаєте	5,1
Наявність у Вас офіційно зареєстрованої вогнепальної зброї	4,8
Збільшення кількості людей, які володіють вогнепальною зброєю, щоб вони могли себе захистити	4,3

Заходи, пов'язані з вогнепальною зброєю, викликають певні розбіжності – хоча громадська освіта щодо ризиків, пов'язаних з вогнепальною зброєю (7,4 в обох груп), та суворіший контроль над зброєю (7,7 – жінки і 7,5 – чоловіки) мають широкую підтримку, володіння зареєстрованою вогнепальною зброєю оцінюється чоловіками значно вище (5,5) порівняно з жінками (4,3), а збільшення володіння вогнепальною зброєю має найнижчий бал серед усіх запропонованих заходів (4,7 для чоловіків, 4,1 для жінок).

Крім того, жінки демонструють дещо вищу підтримку політик щодо громадян, які постраждали внаслідок воєнних дій (8,2 жінки і 8,0 чоловіки) та розширення послуг психічного здоров'я (7,9 жінки і 7,6 чоловіки).

Загалом більшість запроваджених урядом заходів безпеки сприймаються як ефективні, причому найвищі оцінки отримали робота системи оповіщення «Повітряна тривога» (63,6%), запровадження комендантської години (55,8%) та воєнного стану (51,2%). Однак результати опитування свідчать про те, що не всі заходи мають однозначне схвалення, а обмеження пересування та контроль над ЗМІ викликають неоднозначну реакцію. Хоча більшість респондентів визнають доцільність таких заходів у контексті російської агресії, різні рівні сприйняття їхньої ефективності свідчать про те, що довіра громадськості до їхнього впливу залежить від індивідуальних обставин та досвіду. Найнижчі показники сприйняття як заходів безпеки мають заборона виїзду чоловіків віком від 18 до 60 років за кордон (25,8%) та національний телемарафон «Єдині новини» (20,2%), причому багато респондентів або не бачать жодного впливу, або висловлюють сумніви щодо їхньої ефективності.

Рисунок 10. Як Ви вважаєте, як вплинули на рівень Вашої безпеки такі заходи, запроваджені державою через російську агресію?, %

Ефективність воєнного стану та комендантської години сприймається по-різному залежно від близькості до лінії зіткнення. Деокуповані території демонструють найвищий рівень зростання відчуття безпеки (63,9% для воєнного стану загалом, 64,2% для комендантської години зокрема), тоді як відносно безпечні регіони демонструють нижчий рівень схвалення (47,3% і 51,6% відповідно), що вказує на те, що, можливо, суворі заходи безпеки більше цінуються в районах підвищеного ризику. Такі заходи безпеки, як воєнний стан, комендантська година та перевірка документів, дещо схвальніше сприймаються жінками, ніж чоловіками, адже жінки повідомляють про дещо вищий рівень відчуття безпеки завдяки цим заходам.

Економічні та пов'язані з мобільністю обмеження викликають більш суперечливі оцінки, з помітними гендерними відмінностями. Жінки дещо частіше, ніж чоловіки, розглядають військовий податок як засіб підвищення безпеки (27,7% проти 24,9%), але вони також повідомляють про вищу невизначеність щодо його впливу (23,3% проти 21,2%). Щодо заборони виїзду чоловіків за кордон, чоловіки частіше оцінюють її негативно: 18,9% вважають, що вона знизила рівень безпеки, порівняно з 14,9% жінок. Це свідчить про те, що, хоча обидві групи мають неодноразову думку, чоловіки частіше, ніж жінки, сприймають обмеження на виїзд як фактор, що негативно впливає на безпеку (**Детальні графіки див. у Додатку 5**).

Найпоширенішим заходом безпеки у всіх регіонах є інформування про потенційні загрози. Цей показник особливо високий у регіонах, що зазнають ракетних ударів (68,1%), на деокупованих територіях (68,4%) та відносно безпечних регіонах (65,4%). Якщо розглядати регіональний розподіл, мешканці Півдня демонструють найвищий рівень моніторингу загроз (69,5%), тоді як мешканці Сходу дещо менше залучені (60,1%), можливо, через «звикання» до постійних небезпек у прифронтових районах.

Типи фізичних укриттів суттєво варіюються. «Правило двох стін» (перебування у внутрішніх приміщеннях під час обстрілів) найбільш поширене в районах високого ризику поблизу лінії зіткнення (60%) та регіонах, що зазнають ракетних ударів (56,5%). Регіональні відмінності показують, що цей підхід найбільш поширений на Півдні (59,7%) та Сході (50,2%), тоді як на Заході він значно рідше застосовується (30,5%), що пояснюється нижчим сприйняттям загрози прямого удару.

Засоби індивідуального захисту (наприклад, аптечки першої допомоги, турнікети) частіше використовуються в зонах лінії зіткнення (18,3%), що відображає більшу обізнаність щодо безпосередніх медичних ризиків.

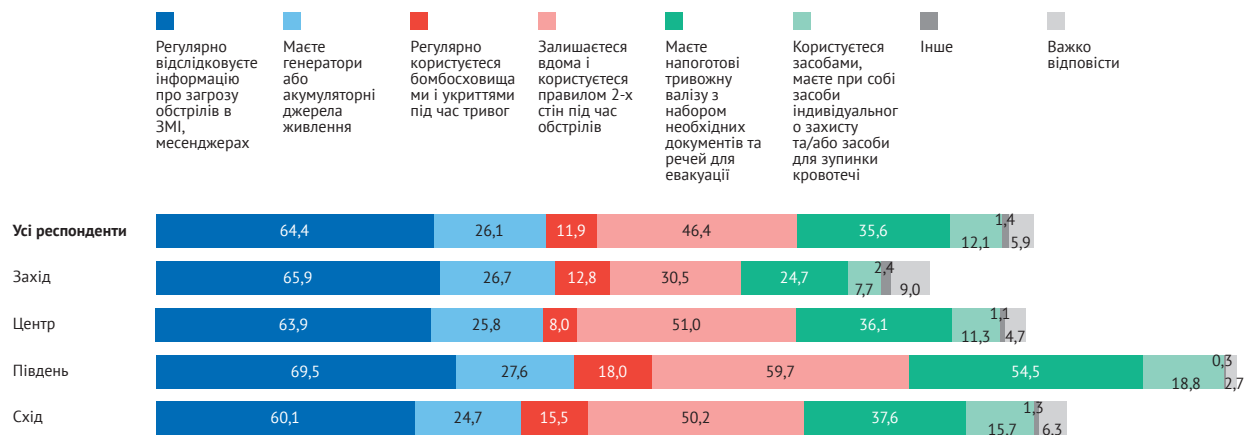
Наявність «тривожних валіз» для екстреної евакуації найбільш поширена в регіонах, що зазнають ракетних ударів (44,1%) та деокупованих районах (41,4%), тоді як у відносно безпечних регіонах їх наявність значно нижча (29,4%). Регіонально Південь вирізняється найбільшою готовністю до евакуації (54,5%), натомість Захід (24,7%) демонструє найнижчий рівень підготовки «тривожних валіз».

Наявність генераторів або резервних джерел живлення є відносно однаковою в усіх регіонах (в межах 23%–28,3%), з дещо вищими показниками у відносно безпечних регіонах (28,3%), де тривалі відключення електроенергії можуть бути більшою проблемою (**Детальні графіки див. у Додатку 5**).

«Усі документи, трохи грошей – усе зберігається у валізі, бо іншого виходу немає. Якщо не буде часу, доведеться бігти з тим, що є.»

Чоловік, 57 років, Ірпінь, Київська область

Рисунок 11. Які заходи особистої безпеки ви вживаєте в умовах воєнного стану? Дайте всі необхідні відповіді, %

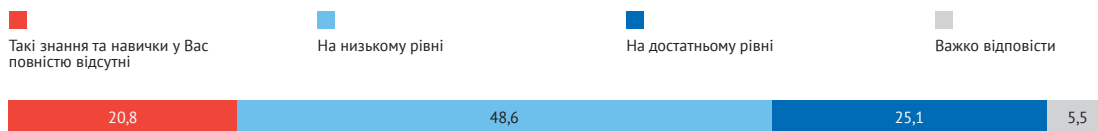
Щодо гендерних відмінностей, результати опитування свідчать про те, що жінки надають пріоритет готовності до евакуації, тоді як чоловіки більше зосереджуються на стійкості енергозабезпечення, оскільки жінки частіше за чоловіків мають наготові «тривожну валізу» з усіма необхідними документами та речами для евакуації (відповідно 40% і 31%), тоді як чоловіки частіше запасаються генераторами або додатковими акумуляторами (відповідно 29% і 24%).

Попри ці зусилля, володіння навичками домедичної допомоги залишається низьким: лише 25% респондентів почуваються достатньо підготовленими, тоді як майже 70% повідомляють про недостатні або відсутні знання, що підкреслює критичний дефіцит навичок щодо порятунку життя. Військовослужбовці та ветерани є єдиною групою респондентів, більшість з яких мають достатні навички та знання (57%).

Гендерні відмінності у готовності до домедичної допомоги мінімальні, як чоловіки, так і жінки повідомляють про схожий рівень низьких або відсутніх навичок надання першої медичної допомоги (68,6% та 70% відповідно).

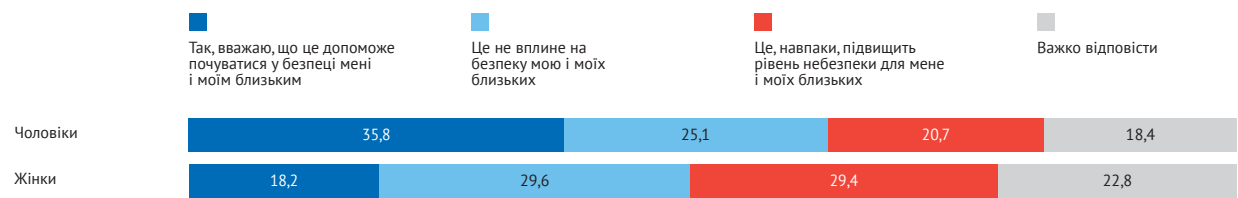
Деякі учасники фокус-групового дослідження зазначили, що кількість пропозицій щодо навчання з тактичної медицини зменшилася, а більшість курсів, що залишилися, є платними.

Рисунок 12. Під час війни велике значення має уміння надавати першу медичну допомогу. Будь ласка, оцініть рівень Ваших навичок і знань з надання першої допомоги потерпілим від поранень?, %

Чоловіки майже вдвічі частіше за жінок вважають, що володіння вогнепальною зброєю підвищує рівень безпеки, тоді як жінки більше схильні розглядати її як потенційний ризик. Уявлення українців про те, чи варто їм мати вогнепальну зброю для забезпечення власної безпеки, певною мірою залежить від їхньої оцінки того, чи можуть правоохоронні органи України можуть захистити їх від незаконних посягань. Так, серед респондентів, які вважають, що органи правопорядку не можуть їх захистити, 31% поділяють думку про те, що наявність у них вогнепальної зброї допоможе їм почуватися у безпеці, тоді як серед тих, хто дотримується думки, що органи правопорядку можуть їх захистити – 23%.

Рисунок 13. Чи вважаєте Ви наявність у Вас вогнепальної зброї тим, що допоможе Вам почуватися у безпеці, допоможе запобігти незаконним посяганням відносно Вас та Ваших близьких?, %

9. Гендерні виміри безпеки

Гендерно-чутлива безпекова політика є ключовою для зміцнення довіри до правоохоронних органів та забезпечення інклюзивного відновлення, яке враховує різноманітні потреби у сфері безпеки. Результати опитування свідчать про те, що гендер формує сприйняття безпеки, готовність та довіру до правоохоронних органів, що підкреслює необхідність врахування гендерних аспектів у політиці безпеки, особливо під час післявоєнного відновлення. Гендерно зумовлене насильство, і зокрема домашнє насильство, розглядається як злочин, про який слід повідомляти. Водночас, обмежена довіра до реагування правоохоронних органів свідчить про прогалини в інституційному потенціалі. Вирішення цих проблем може вимагати зміни суспільних норм, посилення реагування правоохоронних органів та забезпечення інклюзивних систем безпеки, які надають пріоритет захисту для всіх. Хоча жінки й беруть участь у прийнятті рішень, пов'язаних з безпекою, як на місцевому, так і на національному рівнях, їхня роль у кращому випадку сприймається як помірна та часто недооцінюється. Гендер відіграє значну роль у формуванні сприйняття безпеки, готовності та проблем в Україні. Гендерна нерівність відображається по-різному, що підкреслює важливість врахування гендерної перспективи в безпековій політиці, особливо в процесі післявоєнного відновлення та роботі правоохоронних органів. Крім того, забезпечення гендерно-чутливої безпекової політики є важливим для подолання гендерно зумовленого насильства (ГЗН), збільшення представництва жінок у процесі ухвалення рішень та формування інклюзивних систем безпеки.

Хоча багато респондентів опитування визнають гендерно зумовлене та домашнє насильство серйозними проблемами, довіра громадськості до реакції правоохоронних органів залишається неоднозначною, оскільки лише 18,5% вважають, що до цих злочинів ставляться злочини серйозно, тоді як найпоширенішою відповіддю (38%) є «це залежить від обставин», а 25% не вважають, що правоохоронні органи серйозно ставляться до гендерно зумовленого та домашнього насильства.

Однак переважна більшість респондентів (65%) вважають ГЗН злочином, про який слід повідомити в поліцію, причому жінки (69%) та особи з вищою освітою (69%) частіше дотримуються цієї думки, ніж чоловіки (61%). Той факт, що 14,5% респондентів досі сприймають ГЗН та домашнє насильство як приватну сімейну справу, а не злочин, свідчить про збереження традиційних та патріархальних поглядів, які можуть перешкоджати зусиллям як з запобігання, так і реагування.

Таке сприйняття може сприяти недостатньому повідомленню про випадки ГЗН, оскільки постраждалі можуть вагатися звертатися за допомогою через страх стигматизації, соціальний тиск або брак довіри до правоохоронних органів. Крім того, чоловіки (16,7%) частіше, ніж жінки (12,7%), вважають ГЗН приватною справою, що свідчить про те, що гендерні норми можуть впливати на сприйняття та реагування на насильство в сім'ї.

Рисунок 14. Як Ви вважаєте, правоохоронні органи у вашій громаді серйозно сприймають насильство за статевою ознакою/домашнє насильство?, %

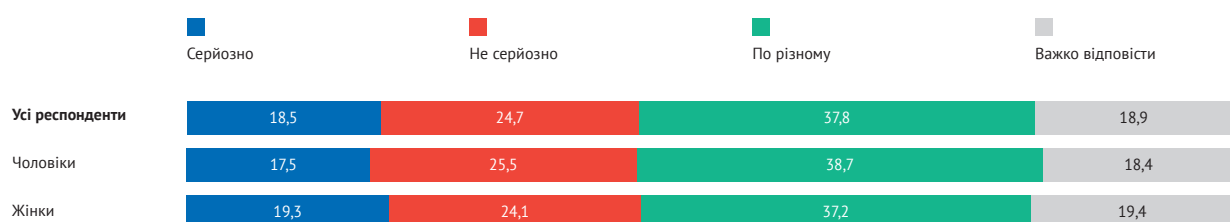

Рисунок 15. Як Ви вважаєте, гендерне насильство/домашнє насильство це приватний конфлікт між членами сім'ї чи злочин, про який слід повідомити в поліцію?, %

Щодо ролі та впливу жінок на прийняття рішень, пов'язаних з безпекою, респонденти загалом вважають таку роль помірною, але обмеженою. На національному рівні 34% респондентів вважають участь жінок у прийнятті рішень з питань безпеки середньою, 30% – низькою, і лише 12% – високою. Подібні оцінки спостерігаються і на рівні громади.

Високий відсоток респондентів, які обрали варіант «важко відповісти» при оцінці участі жінок у прийнятті рішень з питань безпеки – від 20,5% до 29% – може свідчити про те, що внесок жінок у безпеку залишається недостатньо визнаним або погано інформованим, що призводить до низької обізнаності громадськості про їхню участь у прийнятті рішень. Той факт, що чоловіки частіше, ніж жінки, вагаються із відповіддю на це питання (29% проти 22,3% на рівні громади та 26,8% проти 20,5% на національному рівні), також може відображати відмінності в обізнаності щодо керівних ролей жінок, причому жінки, можливо, краще обізнані про присутність жінок на посадах, пов'язаних з безпекою.

Рисунок 16. Як би ви оцінили загальний рівень участі жінок у прийнятті рішень та впливі на безпекову ситуацію на національному рівні?, %

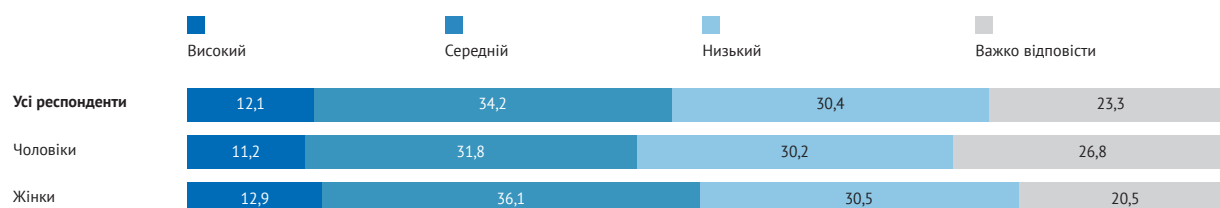
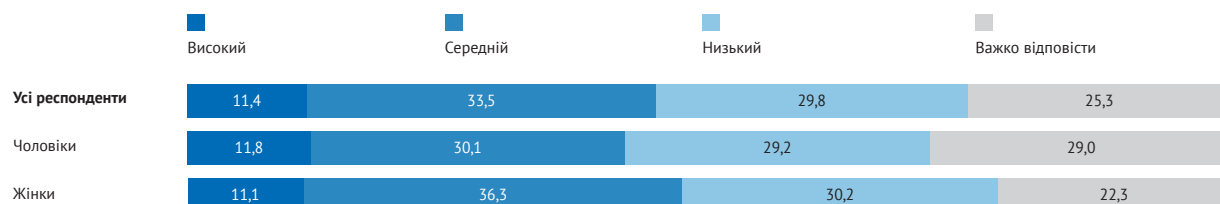

Рисунок 17. Як би ви оцінили залученість жінок до прийняття рішень, пов'язаних з безпекою, у вашому населеному пункті?, %

10. Бачення громадянами повоєнної ситуації

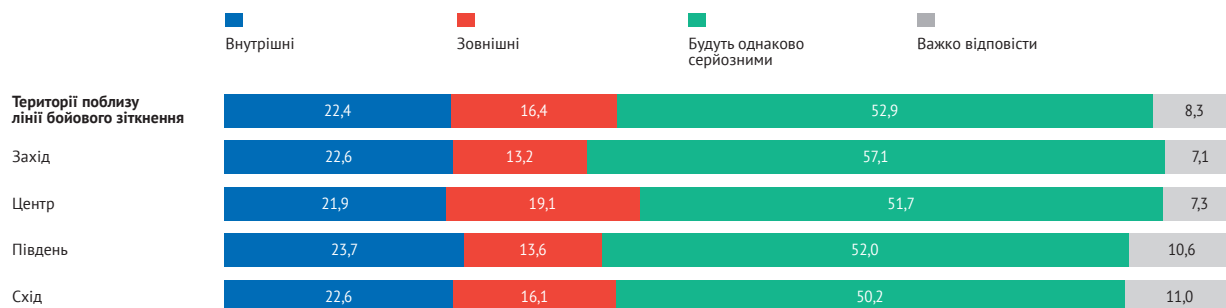
Післявоєнне бачення зосереджене навколо самозабезпечення, обороноздатності та стійкості до майбутніх загроз. Українці вважають як внутрішні, так і зовнішні загрози однаково критичними для післявоєнної безпеки, зокрема занепокоєні можливим відновленням війни, територіальною цілісністю та економічною нестабільністю. Післявоєнна безпека залежить від військової потужності, економічної стабільності та соціальної стійкості. Сучасна, добре оснащена армія та вітчизняна оборонна промисловість розглядаються як найефективніші заходи, що підкреслює пріоритетність військової сили та національних оборонних можливостей. Хоча членство в НАТО також вважається важливим, воно суттєво поступається заходам, спрямованим на самозабезпеченість.

Основні заходи місцевої безпеки включають реабілітацію та підтримку постраждалих від війни, а також інвестиції в укриття, екстрені служби та економічні можливості. Ці пріоритети узгоджуються з ширшими національними стратегіями безпеки, адже місцева готовність, економічне відновлення та соціальна згуртованість є фундаментальними опорами довгострокової безпеки.

Громадська думка розділена щодо характеру загроз безпеці після війни. Більшість опитаних (53%) вважають, що після завершення війни будуть однаково серйозними як внутрішні, так і зовнішні безпекові проблеми. Натомість 22% респондентів вважають, що більш серйозними будуть внутрішні проблеми, а 16% – що зовнішні.

Як чоловіки, так і жінки переважно сприймають внутрішні та зовнішні загрози безпеці в післявоєнний період як однаково серйозні (52–54%).

Рисунок 18. Як Ви вважаєте, після завершення війни, які безпекові проблеми будуть більш серйозними для України – внутрішні чи зовнішні?, %

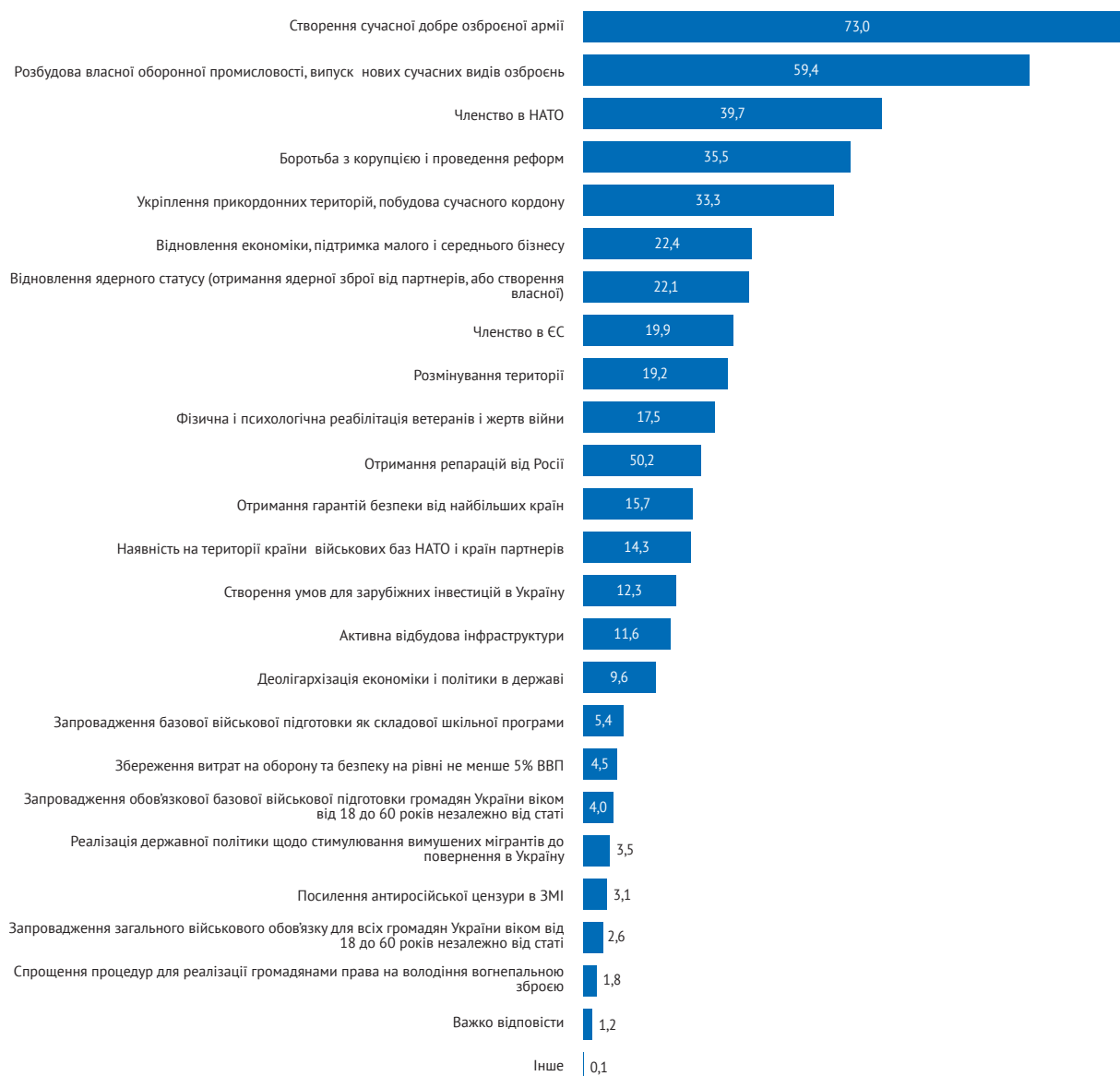
Серед головних повоєнних проблем для українців – відновлення війни (78%), втрата територій (75%), скорочення населення (74%), корупція (71%), зниження рівня життя (69%) та нестача робочої сили (68%). Також часто згадують економічну нестабільність, неефективність уряду та ризики безпеки. Попри те, що більшість загроз сприймаються як серйозні, конфлікти між різними групами населення викликають найменше занепокоєння – лише 39% вважають їх значною проблемою.

Регіональні відмінності є помітними, наприклад, жителі Сходу оцінюють майже всі загрози вище, ніж у середньому по країні, зокрема, поновлення війни (83%), падіння рівня життя (80%) та корупцію (76%). Жителі Півдня загалом сприймають загрози як менш серйозні, за винятком безробіття (72%), що є їхньою головною проблемою. ВПО частіше вважають серйозною загрозою падіння рівня життя (83,5%) та гіперінфляцію (65%). Сільські жителі дещо більше стурбовані безробіттям (58%), ніж міські жителі (52%).

Більшість українців вважають, що самостійність або покладання на себе є ключем до післявоєнної безпеки, причому 73% підтримують сучасну, добре озброєну армію, а 59% виступають за вітчизняне виробництво оборонної продукції. Інші заходи мають меншу підтримку, зокрема членство в НАТО (40%) є найпопулярнішим варіантом зовнішньої безпеки.

Внутрішня стабільність також є пріоритетом: 35,5% підтримують боротьбу з корупцією і проведення реформ, а 33% – посилення кордонів. Важливими вважаються економічне відновлення та відновлення ядерного статусу України (по 22%). Членство в ЄС (20%), розмінування (19%), реабілітація ветеранів (17,5%) та російські репарації (16%) доповнюють ключові заходи (Детальні графіки див. у Додатку 6).

Рисунок 19. Як Ви вважаєте, які з наведених заходів на національному рівні найкраще можуть забезпечити безпеку України і її громадян у післявоєнний період? (Респонденти могли обрати до 5 відповідей), %

Сучасна, добре озброєна армія та розвиток вітчизняної оборонної промисловості є головними пріоритетами безпеки для всіх груп (понад 50% підтримки в кожній). Однак різні регіони мають свою специфіку в оцінці різних заходів щодо забезпечення повоєнної безпеки України.

Поблизу лінії зіткнення членство в НАТО вважається менш важливим (25%), тоді як економічне відновлення (37%), розмінування (29%) та реабілітація ветеранів (23%) мають більший пріоритет.

Відносно безпечні регіони надають більшого значення членству в ЄС (25%) як ключовому заходу безпеки.

На рівні громади реабілітація та допомога постраждалим від війни (52%) розглядаються як найважливіший захід безпеки. Серед інших ключових пріоритетів – побудова укриттів (46%), створення місцевих добровільних формувань оборони та екстрених служб (43%), а також створення умов для розвитку бізнесу і працевлаштування населення (42%). Значну підтримку має також запровадження навчальних курсів із забезпечення громадської і особистої безпеки (42%). Крім того, третина (34%) наголошує на необхідності надійних систем оповіщення про небезпеки, а 23% відзначають важливість залучення громади до заходів безпеки. Акцент на реабілітації та місцевих структурах безпеки підкреслює високий суспільний запит на соціальну стійкість, готовність і економічну стабільність як ключових елементів післявоєнного відновлення України **(Детальні графіки див. у [Додатку 6](#))**.

11. Додатки

Додаток 1. Методологія

У період з 6 по 16 грудня 2024 року Центр Разумкова провів загальнонаціональне опитування, у якому взяли участь **3 096** респондентів віком від 18 років. Перед проведенням опитування було організовано п'ять онлайн-фокус-груп для збору якісних даних та верифікації інструменту збору даних. Загалом у дискусіях взяли участь 43 особи, як чоловіки, так і жінки віком від 21 до 60 років із регіонів, охоплених дослідженням.

Польовий етап опитування здійснювався методом особистих інтерв'ю у Вінницькій, Волинській, Дніпропетровській, Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Київській, Кіровоградській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сумській, Тернопільській, Харківській, Херсонській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Чернівецькій областях та місті Києві (у Донецькій, Запорізькій, Миколаївській, Харківській, Херсонській областях – лише на підконтрольних Україні територіях, та на яких не ведуться бойові дії).

Опитування проводилося за стратифікованою багатоступеневою вибіркою із застосуванням випадкового відбору на початкових етапах та квотного методу відбору респондентів на заключному етапі (коли здійснювався відбір респондентів за статеві-віковими квотами). Структура вибіркової сукупності відтворює демографічну структуру дорослого населення територій, на яких проводилося опитування, станом на початок 2022 року (за віком, статтю, типом поселення).

Статистична похибка вибірки не перевищує 2,3%. Разом з тим, додаткові систематичні відхилення вибірки можуть бути зумовлені наслідками російської агресії, зокрема, вимушеним переміщенням мільйонів громадян.

Звіт аналізує сприйняття безпеки на національному, місцевому та індивідуальному рівнях, охоплюючи як населення загалом, так і окремі групи, зокрема:

Жителів макрорегіонів:

- **Захід:** Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області;
- **Центр:** Київ, Вінницька, Житомирська, Київська, Кіровоградська, Полтавська, Сумська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська області;
- **Південь:** Миколаївська, Одеська, Херсонська області;
- **Схід:** Дніпропетровська, Запорізька, Харківська, Донецька області.

Жителів окремих територій:

- поблизу лінії бойового зіткнення,
- регіонів, що страждають від ракетних атак,
- регіонів з відносно високою часткою ВПО серед населення,
- жителів деокупованих територій,
- жителів відносно безпечних регіонів.

Опитування досліджує сприйняття безпеки різними соціальними групами, включаючи внутрішньо переміщених осіб (ВПО), тих, хто повернувся на територію України, та учасників бойових дій. Гендерний аспект інтегровано в усі етапи дослідження, щоб оцінити гендерні розбіжності та проаналізувати, як виклики безпеки впливають на представників різних статей, забезпечуючи основу для довгострокових політичних рішень.

Результати представлені у порівнянні між цими групами, якщо їхні оцінки та сприйняття безпеки суттєво відрізняються від загальної вибірки. Окрім того, за окремими показниками здійснюється порівняння з результатами попередніх опитувань Центру Разумкова³, щоб виявити динаміку змін у часі.

³ Здійснюється порівняння з результатами опитувань, що проводилися соціологічною службою Центру Разумкова у травні 2016 р., квітні 2017 р., січні-лютому 2022 р. Опитування у січні-лютому 2022 р. проводилося на замовлення Офісу Координатора проєктів ОБСЄ в Україні та Міністерства внутрішніх справ України.

Додаток 2. Статистичні дані щодо загального уявлення про безпеку

Безпека для вас – це насамперед:, %

	Території поблизу лінії бойового зіткнення	Регіони, які страждають від ракетних атак	Регіони розміщення ВПО	Деокуповані території	Відносно безпечні регіони
Власна фізична безпека, включаючи близьке оточення	36,3	26,2	27,9	26,7	20,7
Безпека, захищеність вашої оселі	13,2	7,1	9,4	5,0	7,7
Безпека населеного пункту, де Ви постійно проживаєте	18,0	14,2	16,5	9,0	12,0
Безпека країни в цілому	29,0	49,3	42,8	57,0	57,2
Важко відповісти	3,4	3,2	3,3	2,4	2,5

Безпека для вас – це насамперед:, %

	Чоловіки	Жінки
Власна фізична безпека, включаючи близьке оточення	24,1	26,1
Безпека, захищеність вашої оселі	7,5	8,2
Безпека населеного пункту, де Ви постійно проживаєте	13,1	13,4
Безпека країни в цілому	52,4	49,6
Важко відповісти	2,8	2,8

Наскільки безпечно Ви себе почуваєте:, %

	Повністю безпечно	Скоріше безпечно	Скоріше небезпечно	Повністю небезпечно	Важко відповісти
У своїй квартирі (будинку)					
Території поблизу лінії бойового зіткнення	7,5	30,7	36,4	22,6	2,9
Регіони, які страждають від ракетних атак	23,4	43,8	22,9	6,1	3,7
Регіони розміщення ВПО	29,3	41,0	19,5	7,6	2,6
Деокуповані території	33,1	52,3	13,0	1,1	0,5
Відносно безпечні регіони	45	45,7	6,8	1,4	1,1
У своєму під'їзді (подвір'ї)					
Території поблизу лінії бойового зіткнення	4,0	27,8	40,4	22,6	5,2
Регіони, які страждають від ракетних атак	17,4	46,8	24,6	6,8	4,4
Регіони розміщення ВПО	21,9	44,0	22,7	7,8	3,6
Деокуповані території	26,8	56,7	13,4	1,9	1,1
Відносно безпечні регіони	38,4	49,2	8,5	1,7	2,2

У своєму районі					
Території поблизу лінії бойового зіткнення	2,5	18,4	52,2	24,7	2,2
Регіони, які страждають від ракетних атак	13,1	46,4	28,2	6,1	6,2
Регіони розміщення ВПО	15,9	44,3	27,2	8,7	3,9
Деокуповані території	13,0	64,9	19,4	1,4	1,2
Відносно безпечні регіони	30,4	52,5	12,4	2,1	2,6
В інших районах або населених пунктах, де Ви часто буваєте					
Території поблизу лінії бойового зіткнення	1,3	14,8	53,8	26,9	3,2
Регіони, які страждають від ракетних атак	7,9	36,0	36,7	8,9	10,5
Регіони розміщення ВПО	9,5	37,2	33,4	11,3	8,6
Деокуповані території	5,5	54,3	30,5	3,2	6,6
Відносно безпечні регіони	20,5	48,4	21,1	3,7	6,3
У магазинах, торгово-розважальних центрах, закладах культури та інших публічних місцях					
Території поблизу лінії бойового зіткнення	0,7	15,6	50,4	31,1	2,2
Регіони, які страждають від ракетних атак	10,8	41,3	34,5	7,9	5,5
Регіони розміщення ВПО	12,2	40,8	31,2	11,1	4,6
Деокуповані території	8,9	58	27,4	1,9	3,8
Відносно безпечні регіони	21,9	47,8	20,7	4,3	5,3
У громадському транспорті					
Території поблизу лінії бойового зіткнення	1,7	12,0	46,4	31,1	8,8
Регіони, які страждають від ракетних атак	9,6	40,4	33,3	9,9	6,8
Регіони розміщення ВПО	10,5	39,6	30,5	11,5	7,9
Деокуповані території	6,5	57,3	25,0	2,9	8,3
Відносно безпечні регіони	17,9	47,6	23,5	4,0	7,0
На Вашому робочому місці або за місцем Вашого навчання (серед тих, хто працює або навчається)					
Території поблизу лінії бойового зіткнення	4,7	17,1	46,8	26,9	4,5
Регіони, які страждають від ракетних атак	14,5	42,2	25,5	7,9	10,0
Регіони розміщення ВПО	15,4	43,3	24,2	8,4	8,8
Деокуповані території	12,5	61,4	20,5	1,2	4,4
Відносно безпечні регіони	24,3	49,0	14,6	3,9	8,2
У власному автомобілі (серед тих, хто має автомобіль)					
Території поблизу лінії бойового зіткнення	4,0	14,9	37,5	26,0	17,6
Регіони, які страждають від ракетних атак	12,9	38,5	20,7	5,5	22,5
Регіони розміщення ВПО	14,4	37,3	19,0	7,4	21,9
Деокуповані території	10,8	64,1	17,4	0,5	7,2
Відносно безпечні регіони	22,1	41,2	18,2	3,7	14,7

Наскільки безпечно Ви себе відчуваєте: %

	Повністю безпечно	Скоріше безпечно	Скоріше небезпечно	Повністю небезпечно	Важко відповісти
В своїй квартирі (будинку)					
Чоловіки	34,9	43,5	14,7	4,8	2,1
Жінки	31,2	44,0	16,8	5,9	2,1
У своєму під'їзді (подвір'ї)					
Чоловіки	29,5	46,6	15,8	5,3	2,7
Жінки	24,3	46,5	19,3	6,3	3,6

У своєму районі					
Чоловіки	22,9	47,5	20,2	5,8	3,6
Жінки	18,1	47,8	24,2	6,2	3,7
В інших районах або населених пунктах, де Ви часто буваєте					
Чоловіки	15,6	41,7	28,1	8,1	6,5
Жінки	10,7	40,2	32,6	7,9	8,6
У магазинах, торгово-розважальних центрах, закладах культури та інших публічних місцях					
Чоловіки	17,5	42,6	26,9	8,8	4,3
Жінки	12,2	42,8	31,3	8,0	5,7
В громадському транспорті					
Чоловіки	15,2	41,6	27,3	8,8	7,0
Жінки	10,0	41,9	31,2	9,1	7,9
На Вашому робочому місці або за місцем Вашого навчання					
Чоловіки	15,2	35,3	17,0	6,1	26,4
Жінки	11,9	32,2	16,3	5,6	34,1
У власному автомобілі					
Чоловіки	13,1	28,4	13,4	3,6	41,5
Жінки	6,4	17,3	10,4	3,6	62,3

Для кожного з чинників скажіть, будь ласка, наскільки він є важливим для того, щоб Ви вважали країну, населений пункт безпечними для проживання?, %

	Необхідна умова	Бажана умова	Не впливає на безпечність проживання	Важко відповісти
«Закрите небо» від ракет, дронів, снарядів				
Усі респонденти	83,8	14,1	1,0	1,1
Захід	81,0	16,7	1,0	1,3
Центр	86,6	13,0	0,0	0,4
Південь	78,7	13,4	5,2	2,7
Схід	84,7	13,3	0,5	1,5
Відсутність бойових дій				
Усі респонденти	86,3	12,2	0,8	0,7
Захід	77,9	19,9	1,3	0,9
Центр	92,9	6,9	0,0	0,2
Південь	80,9	15,3	2,7	1,1
Схід	86,5	11,4	0,8	1,3
Наявність сучасних укриттів/бомбосховищ				
Усі респонденти	63,6	29,4	5,9	1,1
Захід	57,2	35,7	6,2	0,9
Центр	69,9	25,3	4,2	0,6
Південь	57,1	38,5	2,7	1,6
Схід	62,4	24,1	11,4	2,1
Стабільне електро-, водо- і газопостачання				
Усі респонденти	64,9	31,7	2,6	0,8
Захід	51,6	43,8	3,8	0,7
Центр	75,3	22,6	1,4	0,6
Південь	57,7	39,6	1,6	1,1
Схід	64,9	30,0	4,0	1,2
Частини країни не знаходяться під окупацією				
Усі респонденти	60,4	29,4	5,3	5,0
Захід	56,8	31,6	6,2	5,4
Центр	70,0	24,1	2,0	3,9
Південь	47,0	42,9	4,9	5,2
Схід	52,5	29,6	11,2	6,7

Дотримання демократичних норм: вибори, права людини, вільні ЗМІ, тощо				
Усі респонденти	50,7	33,3	11,9	4,1
Захід	48,7	38,5	8,8	4,0
Центр	55,0	31,7	10,3	3,0
Південь	39,5	36,8	21,0	2,7
Схід	50,6	28,0	14,2	7,2
Наявність потужної армії				
Усі респонденти	81,4	14,8	2,3	1,6
Захід	78,1	17,5	2,3	2,1
Центр	89,0	9,0	1,0	1,0
Південь	67,3	23,4	6,0	3,3
Схід	77,4	18,6	2,8	1,2
Стабільність національної валюти та контрольована інфляція				
Усі респонденти	58,1	29,8	8,4	3,7
Захід	50,7	37,2	8,2	3,9
Центр	67,5	25,9	3,6	3,0
Південь	39,5	33,8	22,6	4,1
Схід	59,0	25,9	10,5	4,6
Безпекові гарантії від найбільших країн				
Усі респонденти	50,9	35,8	8,9	4,4
Захід	46,7	36,8	11,1	5,4
Центр	59,3	34,6	3,7	2,4
Південь	45,1	38,0	12,0	4,9
Схід	42,1	35,5	15,5	6,9
Членство країни в НАТО				
Усі респонденти	45,6	32,0	11,7	10,8
Захід	51,6	36,8	5,5	6,1
Центр	52,5	28,9	9,5	9,1
Південь	34,6	41,7	13,6	10,1
Схід	29,2	26,4	23,6	20,9
Членство країни в ЄС				
Усі респонденти	37,4	37,9	13,8	10,9
Захід	41,3	42,1	9,6	7,0
Центр	42,0	36,7	11,0	10,2
Південь	28,6	44,4	15,8	11,2
Схід	27,1	31,0	24,4	17,5
Відсутність міжетнічних або міжрелігійних конфліктів				
Усі респонденти	32,4	39,8	21,5	6,4
Захід	30,6	41,3	21,4	6,7
Центр	34,5	41,1	18,3	6,1
Південь	24,5	37,3	34,3	3,8
Схід	35,0	36,1	20,6	8,3
Високі соціальні стандарти				
Усі респонденти	43,3	38,8	11,8	6,1
Захід	34,1	43,8	13,9	8,2
Центр	50,4	36,2	8,3	5,2
Південь	32,2	44,7	19,1	4,1
Схід	46,8	34,1	12,2	6,9

Додаток 3. Сприйняття місцевої та національної безпеки та загроз

Оцініть, будь ласка, наскільки серйозними зараз є такі ВНУТРІШНІ загрози для національної безпеки України? (за шкалою від «1» до «5», де «1» означає, що загрози немає, а «5» – що загроза є максимально небезпечною), середні бали

	Усі респонденти	Території поблизу лінії бойового зіткнення	Регіони, які страждають від ракетних атак	Регіони розміщення ВПО	Деокуповані території	Відносно безпечні регіони
Тривале перебування у стані економічної кризи, безробіття, падіння рівня доходів громадян	4,1	4,2	4,0	4,0	4,1	4,1
Корупція (включаючи крадіжки і нелегальний перепродаж власності, кумівство, тендерні махінації тощо)	4,4	4,3	4,4	4,3	4,5	4,3
Масові протести проти соціально-економічної політики влади	2,8	2,7	2,7	2,7	2,6	2,9
Загострення внутрішньополітичної боротьби до насильницьких її форм	3,0	3,1	2,8	2,9	2,7	3,1
Насильство з боку російських окупантів проти мирного населення	4,4	4,2	4,5	4,4	4,6	4,4
Зростання числа вимушених внутрішніх переселенців	3,6	3,6	3,8	3,6	3,8	3,5
Зростання числа ветеранів війни з Росією	3,7	3,8	3,7	3,6	3,9	3,5
Підбивна антиукраїнська діяльність (розпалювання міжнаціональної, релігійної ворожнечі, сепаратистських рухів, поширення панічних настроїв, зрив мобілізації тощо)	3,4	3,6	3,4	3,4	3,2	3,5
Техногенні катастрофи	3,4	3,6	3,3	3,3	3,2	3,4
Олігархічні групи (лобіювання інтересів на державному рівні)	3,8	3,9	3,8	3,8	3,8	3,8
Терористична та диверсійна діяльність	3,7	3,7	3,7	3,6	3,9	3,6
Зростання рівня злочинності	3,6	3,7	3,6	3,6	3,4	3,6
Розповсюдження вогнепальної зброї	3,9	4,0	3,9	3,9	3,8	3,9
Діяльність незаконних збройних формувань («тітушки», приватні охоронні структури, не підконтрольні владі добровольчі загони)	3,4	3,5	3,3	3,3	3,0	3,6
Розкол суспільства (мова, релігійна приналежність, національні герої, історія, зовнішньополітична орієнтація тощо)	3,0	3,3	2,9	2,9	2,7	3,2
Протипіхотні і протитанкові міни, боєприпаси, що не розірвалися	4,0	3,8	4,1	3,9	4,3	3,9

Будь ласка, оцініть рівень відчуття Вами небезпеки від кожної з загроз (за шкалою від 1 до 5, де «1» означає «зовсім не відчуваю небезпеки», а «5» - що «відчуваю максимальну небезпеку»), середні бали

	Усі респонденти	Захід	Центр	Південь	Схід
Ракетні удари та удари безпілотних літальних апаратів	4,4	4,4	4,5	4,2	4,6
Зростання цін, подорожчання життя	4,2	4,0	4,3	4,3	4,3
Бойові дії	4,1	4,0	4,1	3,7	4,5
Корупція	4,1	4,0	4,1	4,0	4,2

Руйнування об'єктів критичної інфраструктури (енергооб'єктів, лікарень, навчальних закладів тощо)	4,0	3,9	4,1	3,9	4,2
Можливість ядерного удару з боку Росії	3,9	3,9	3,9	3,8	3,8
Тривалі відключення електроенергії	3,9	3,8	3,9	3,8	3,8
Втрата домовки, помешкання	3,7	3,3	3,7	3,6	4,1
Перевищення влади представниками контролюючих, правоохоронних органів	3,7	3,6	3,6	3,7	3,9
Відсутність верховенства права, порушення прав і свобод людини	3,6	3,6	3,4	3,5	3,9
Втрата доступу до телефонного (мобільного) зв'язку	3,6	3,6	3,6	3,6	3,5
Економічна криза	3,6	3,4	3,6	3,8	3,8
Погіршення умов та якості життя	3,6	3,6	3,5	3,5	3,7
Загрози здоров'ю та життю Ваших родичів, близьких людей	3,5	3,4	3,5	3,4	3,7
Неефективність діяльності центральних органів влади	3,5	3,6	3,5	3,5	3,7
Протипіхотні і протитанкові міни, боєприпаси, що не розірвалися	3,5	3,4	3,5	3,6	3,7
Свавілля, зловживання владою державних чиновників	3,5	3,4	3,5	3,5	3,7
Вибухи на військових складах	3,4	3,5	3,4	3,7	3,5
Втрата доступу до джерел отримання інформації (наприклад, телебачення, Інтернету)	3,4	3,4	3,3	3,4	3,4
Можливість захоплення/окупації вашого міста, села ворогом	3,4	3,2	3,2	3,4	3,8
Неефективність діяльності місцевих органів влади	3,4	3,5	3,4	3,2	3,6
Дестабілізація політичної ситуації в країні	3,2	3,4	3,0	3,0	3,4
Епідемії, пандемії	3,2	3,2	3,1	3,5	3,3
Неможливість отримання якісної і вчасної медичної допомоги	3,2	3,1	3,2	3,0	3,5
Зниження доступу до освіти (для Вас, дітей, внуків)	3,1	3,1	2,9	3,1	3,3
Неепідемічні захворювання	3,1	3,1	3,0	3,2	3,3
Тероризм	3,1	3,0	3,1	2,9	3,1
Техногенні катастрофи, забруднення ґрунту, води, повітря	3,1	2,9	3,2	2,9	3,1
Дорожньо-транспортні пригоди (ДТП)	2,9	2,9	2,8	3,0	3,0
Погіршення Вашого психоемоційного стану, психологічні проблеми	2,9	2,9	2,9	2,7	3,2
Пожежі	2,9	2,8	2,9	3,1	2,9
Природні катаклізми, стихійні лиха	2,8	2,7	2,8	3,0	2,6
Втрата роботи, безробіття	2,7	2,7	2,5	3,2	3,0
Вулична злочинність	2,7	2,6	2,8	2,8	2,8
Нестача продуктів харчування	2,6	2,6	2,5	2,7	2,7
Побутові травми	2,6	2,8	2,5	2,5	2,6
Втрата підтримки з боку людей, що Вас оточують, самотність	2,5	2,6	2,4	2,4	2,8
Конфлікти на внутрішньополітичному ґрунті	2,5	2,8	2,4	2,3	2,7
Масові акції протесту	2,5	2,8	2,3	2,5	2,7
Посягання на Вашу власність, злочини проти власності	2,4	2,4	2,4	2,4	2,7
Конфлікти на етнічному ґрунті	2,3	2,6	2,1	2,2	2,5
Нещасні випадки на виробництві	2,2	2,3	2,0	2,5	2,2
Релігійні конфлікти	2,2	2,5	2,1	2,0	2,4

Психологічне насильство (цькування, аб'юзинг)	2,0	2,1	2,0	1,8	2,3
Дискримінація на роботі	1,8	2,0	1,7	1,8	2,0
Домашнє насильство	1,8	1,8	1,6	1,7	2,0
Насильство і злочини на сексуальному ґрунті	1,8	1,8	1,6	1,7	2,0

Будь ласка, оцініть рівень відчуття Вами небезпеки від кожної з загроз (за шкалою від 1 до 5, де «1» означає «зовсім не відчуваю небезпеки», а «5» - що «відчуваю максимальну небезпеку»), середні бали

	Чоловіки	Жінки
Нещасні випадки на виробництві	2,3	2,1
Дорожньо-транспортні пригоди (ДТП)	2,9	2,9
Побутові травми	2,6	2,6
Природні катаклізми, стихійні лиха	2,8	2,8
Пожежі	2,9	2,9
Вулична злочинність	2,7	2,8
Домашнє насильство	1,7	1,8
Насильство і злочини на сексуальному ґрунті	1,7	1,8
Психологічне насильство (цькування, аб'юз)	2,0	2,1
Посагання на Вашу власність, злочини проти власності	2,4	2,5
Нестача продуктів харчування	2,5	2,6
Втрата підтримки з боку людей, що Вас оточують, самотність	2,5	2,6
Погіршення Вашого психоемоційного стану, психологічні проблеми	2,8	3,0
Загрози здоров'ю та життю Ваших родичів, близьких людей	3,5	3,6
Неможливість отримання якісної і вчасної медичної допомоги	3,2	3,2
Техногенні катастрофи, забруднення ґрунту, води, повітря	3,0	3,1
Тероризм	3,0	3,1
Можливість ядерного удару з боку Росії	3,8	3,9
Конфлікти на етнічному ґрунті	2,3	2,3
Релігійні конфлікти	2,2	2,3
Конфлікти на внутрішньополітичному ґрунті	2,5	2,5
Бойові дії	4,1	4,1
Ракетні удари та удари безпілотних літальних апаратів	4,4	4,4
Втрата домівки, помешкання	3,6	3,7
Руйнування об'єктів критичної інфраструктури (енергооб'єктів, лікарень, навчальних закладів тощо)	4,0	4,1
Тривалі відключення електроенергії	3,8	3,9
Втрата доступу до телефонного (мобільного) зв'язку	3,6	3,6
Можливість захоплення/окупації вашого міста, села ворогом	3,3	3,4
Втрата доступу до джерел отримання інформації (наприклад, телебачення, Інтернету)	3,3	3,4
Погіршення умов та якості життя	3,5	3,6
Зниження доступу до освіти (для Вас, дітей, внуків)	3,0	3,1
Протипіхотні і протитанкові міни, боеприпаси, що не розірвалися	3,5	3,5
Вибухи на військових складах	3,5	3,4
Неефективність діяльності центральних органів влади	3,5	3,5
Неефективність діяльності місцевих органів влади	3,4	3,4
Дестабілізація політичної ситуації в країні	3,2	3,2
Масові акції протесту	2,5	2,5
Дискримінація на роботі	1,8	1,8
Втрата роботи, безробіття	2,8	2,7
Економічна криза	3,6	3,6
Зростання цін, подорожчання життя	4,2	4,2
Епідемії, пандемії	3,2	3,3

Неепідемічні захворювання	3,0	3,2
Свавілля, зловживання владою державних чиновників	3,5	3,5
Корупція	4,1	4,0
Перевищення влади представниками контролюючих, правоохоронних органів	3,7	3,6
Відсутність верховенства права, порушення прав і свобод людини	3,6	3,6

Чи стикалися Ви коли-небудь або мали досвід із застосуванням (або погрозою застосування) вогнепальної зброї (крім полювання та спортивної стрільби)? (Виберіть всі варіанти, відповіді, що Вам підходять), %

	Чоловіки		Жінки	
	Січень-лютий 2022 р.	Грудень 2024 р.	Січень-лютий 2022 р.	Грудень 2024 р.
Був досвід, коли вогнепальна зброя була спрямована на Вас	5,0	5,3	1,0	1,6
Був досвід, коли Ви використовували вогнепальну зброю проти інших людей	3,3	3,8	0,4	1,5
Був досвід, коли Ви були учасником конфлікту, в якому обидві його сторони використовували вогнепальну зброю	5,2	5,5	0,8	1,2
Ви були свідком застосування або спрямування вогнепальної зброї на інших (проти інших) людей	7,7	9,3	2,2	3,6
Ви були свідком застосування вогнепальної зброї, але не проти конкретних людей	9,9	10,5	3,4	4,3
Ні, нічого з переліченого зі мною не траплялося	72,5	70,4	91,1	85,9
Відмова від відповіді	3,5	6,6	1,7	4,1

Додаток 4. Роль структур безпеки та оцінка їх ефективності

На Вашу думку, наскільки важливою є роль наступних суб'єктів у зміцненні безпеки в Україні?, %

	Дуже важлива	Досить важлива	Обмежена	Відсутня	Важко відповісти
Президент					
Травень 2016 р.	49,8	31,0	9,0	4,2	5,9
Грудень 2024 р.	62,1	25,4	6,8	2,6	3,1
Верховна Рада					
Травень 2016 р.	39,7	36,4	12,1	4,9	7,0
Грудень 2024 р.	38,5	34,1	15,5	7,2	4,9
Кабінет Міністрів					
Травень 2016 р.	39,0	36,7	11,6	5,1	7,6
Грудень 2024 р.	35,3	36,6	16,3	5,8	6,0
Рада національної безпеки і оборони (РНБО)					
Травень 2016 р.	38,7	35,1	11,3	4,1	10,9
Грудень 2024 р.	48,1	33,3	10,2	3,1	5,4
Збройні сили					
Травень 2016 р.	49,1	30,4	10,6	2,4	7,6
Грудень 2024 р.	84,9	11,6	1,4	0,5	1,5
Міністерство оборони України					
Грудень 2024 р.	66,9	25,5	4,2	0,9	2,5
Національна гвардія України					
Грудень 2024 р.	65,0	26,7	4,6	1,0	2,7
Державна прикордонна служба					
Грудень 2024 р.	63,9	26,5	6,2	1,0	2,4
Поліція та інші правоохоронні органи					
Травень 2016 р.	28,3	39,8	17,9	5,2	8,8
Грудень 2024 р.	45,5	36,0	11,7	3,4	3,4
Служба безпеки України					
Травень 2016 р.	41,1	34,0	11,0	4,4	9,6
Грудень 2024 р.	57,9	29,1	7,7	2,0	3,3
Суди					
Травень 2016 р.	19,3	32,6	21,5	12,1	14,5
Грудень 2024 р.	24,5	34,2	22,4	11,1	7,8
Прокуратура					
Травень 2016 р.	19,3	32,3	22,5	11,3	14,5
Грудень 2024 р.	24,3	35,8	21,7	10,6	7,6
Уповноважений Верховної Ради з прав людини (омбудсмен)					
Травень 2016 р.	12,1	27,5	22,0	12,3	26,1
Грудень 2024 р.	28,8	35,9	21,2	5,5	8,6
Державна служба з надзвичайних ситуацій					
Травень 2016 р.	18,1	34,5	21,3	8,1	18,0
Грудень 2024 р.	62,2	26,9	6,9	1,4	2,7
Об'єднання громадян					
Травень 2016 р.	14,2	31,3	30,3	13,9	10,3
Волонтерські організації					
Грудень 2024 р.	33,1	38,1	21,6	3,2	4,0
Громадяни					
Травень 2016 р.	14,2	26,9	30,4	17,5	11,0
Грудень 2024 р.	39,9	32,0	19,6	3,5	4,9

Міжнародні гуманітарні організації (Міжнародний комітет Червоного Хреста, «Лікарі без кордонів» тощо)					
Травень 2016 р.	12,1	29,0	23,0	9,7	26,3
Грудень 2024 р.	21,2	36,3	23,9	9,9	8,7
Агентства ООН в Україні					
Травень 2016 р.	11,7	26,4	20,4	9,7	31,8
Грудень 2024 р.	18,3	31,4	23,1	14,3	12,9
Представництво ЄС в Україні					
Травень 2016 р.	12,9	32,4	20,2	7,7	26,8
Грудень 2024 р.	24,0	33,6	21,6	8,8	12,0
Представництво НАТО в Україні					
Травень 2016 р.	14,2	30,2	19,2	7,8	28,7
Грудень 2024 р.	28,7	31,6	18,5	9,4	11,8

На Вашу думку, наскільки важливою є роль наступних суб'єктів у зміцненні безпеки в Україні?, %

	Дуже важлива	Досить важлива	Обмежена	Відсутня	Важко відповісти
Президент					
Чоловіки	61,4	26,3	6,8	2,5	3,1
Жінки	62,6	24,7	6,8	2,7	3,2
Верховна Рада					
Чоловіки	39,0	32,9	15,6	7,5	5,0
Жінки	38,0	35,0	15,3	6,9	4,7
Кабінет Міністрів					
Чоловіки	35,0	36,6	17,1	5,8	5,6
Жінки	35,5	36,6	15,7	5,8	6,4
Рада національної безпеки і оборони (РНБО)					
Чоловіки	48,6	32,6	10,6	3,3	4,8
Жінки	47,7	33,8	9,8	2,9	5,8
Збройні сили України					
Чоловіки	84,7	11,7	1,6	0,4	1,6
Жінки	85,1	11,6	1,3	0,6	1,3
Міністерство оборони України					
Чоловіки	67,3	25,5	3,8	1,0	2,4
Жінки	66,7	25,4	4,5	0,8	2,6
Національна гвардія України					
Чоловіки	65,1	25,9	5,1	1,2	2,7
Жінки	64,9	27,4	4,1	0,8	2,8
Державна прикордонна служба					
Чоловіки	64,6	24,8	6,8	1,2	2,6
Жінки	63,2	28,0	5,6	0,8	2,3
Поліція та інші правоохоронні органи					
Чоловіки	46,3	35,5	11,5	3,8	3,0
Жінки	44,9	36,4	12,0	3,0	3,7
Служба безпеки України (СБУ)					
Чоловіки	58,8	27,9	8,0	2,2	3,1
Жінки	57,3	30,1	7,3	1,8	3,5
Суди					
Чоловіки	24,6	33,1	22,8	12,5	7,0
Жінки	24,5	35,1	22,0	9,9	8,4
Прокуратура					

Чоловіки	24,4	35,8	21,0	12,0	6,8
Жінки	24,3	35,9	22,2	9,4	8,3
Уповноважений Верховної Ради з прав людини (омбудсмен)					
Чоловіки	28,0	35,6	21,0	6,5	8,9
Жінки	29,5	36,2	21,3	4,6	8,3
Державна служба з надзвичайних ситуацій (ДСНС)					
Чоловіки	62,0	27,2	6,3	1,6	2,9
Жінки	62,3	26,7	7,4	1,2	2,5
Волонтерські організації					
Чоловіки	31,6	39,3	21,1	3,6	4,4
Жінки	34,3	37,1	22,1	2,9	3,6
Громадяни					
Чоловіки	39,3	32,1	19,5	3,6	5,5
Жінки	40,3	31,9	19,8	3,6	4,5
Міжнародні гуманітарні організації (Міжнародний комітет Червоного Хреста, «Лікарі без кордонів» тощо)					
Чоловіки	20,4	36,8	24,3	9,7	8,8
Жінки	21,9	35,8	23,6	10,1	8,6
Агентства ООН в Україні					
Чоловіки	18,5	30,2	23,6	15,6	12,0
Жінки	18,1	32,4	22,7	13,3	13,5
Представництво ЄС в Україні					
Чоловіки	24,5	33,3	22,3	9,0	10,9
Жінки	23,6	33,8	21,0	8,7	12,8
Представництво НАТО в Україні					
Чоловіки	28,7	32,4	18,7	9,4	10,8
Жінки	28,7	30,9	18,3	9,4	12,7

Як Ви оцінюєте ефективність роботи наступних структур у протидії загрозам національній безпеці? (за 5-бальною шкалою, де «1» означає «вкрай не ефективно», а «5» – «максимально ефективно»), середні бали

	Чоловіки	Жінки
Збройні сили України	4,6	4,6
Державна служба з надзвичайних ситуацій (ДСНС)	4,3	4,3
Національна гвардія України	4,1	4,1
Державна прикордонна служба	3,9	4
Служба безпеки України (СБУ)	3,9	3,9
Сили територіальної оборони	3,8	3,9
Волонтерські організації	3,8	3,9
Міністерство оборони України	3,4	3,5
Президент	3,3	3,3
Міністерство внутрішніх справ (поліція)	3,1	3,2
Рада національної безпеки і оборони (РНБО)	3	3,1
Кабінет міністрів	2,4	2,4
Верховна Рада	2,2	2,3

Як, на Вашу думку, забезпечена охорона громадського порядку правоохоронцями у місті, (селищі, селі), де ви мешкаєте?, %

	Території поблизу лінії бойового зіткнення	Регіони, які страждають від ракетних атак	Регіони розміщення ВПО	Деокуповані території	Відносно безпечні регіони
Дуже погано	5,3	6,5	4,5	10,2	5,8
Скоріше, погано	23,3	28,8	28,3	32,4	28,1
Скоріше, добре	38,1	44,6	44,2	40,8	47,5
Дуже добре	6,5	4,1	4,5	2,4	5,0
Важко відповісти	26,9	16,0	18,5	14,1	13,6

Як, на Вашу думку, забезпечена охорона громадського порядку правоохоронцями у місті, (селищі, селі), де ви мешкаєте?, %

	Чоловіки	Жінки
Дуже погано	5,8	6,2
Скоріше, погано	29,9	26,2
Скоріше, добре	42,5	47,7
Дуже добре	5,3	4,2
Важко відповісти	16,5	15,7

Додаток 5. Оцінка ефективності заходів у сфері безпеки

Оцініть, наскільки ефективним для забезпечення безпеки Вас і близьких Вам людей був би кожний із наведених заходів (за шкалою від «0» до «10», де «0» означає «зовсім неефективним», а «10» «дуже ефективним»), середні бали

	Чоловіки	Жінки
Посилення заходів для боротьби з корупцією	8,3	8,3
Ефективна політика підтримки вразливих груп населення та громадян, які постраждали внаслідок воєнних дій	8,0	8,2
Розвиток сервісів психологічної підтримки та ментального здоров'я (зокрема, для ветеранів)	7,6	7,9
Суворіші правила контролю обігу вогнепальної зброї	7,5	7,7
Знання та навички з тактичної медицини (надання першої допомоги) або як себе поводити в екстремальних умовах війни	7,7	7,7
Більше інформаційних та освітніх кампаній з підвищення обізнаності про відповідальність, а також про ризики володіння, використання та поводження із вогнепальною зброєю, боєприпасами та вибуховими речовинами	7,4	7,4
Збільшення кількості людей, які відмовляються від володіння та використання вогнепальної зброї	5,0	5,4
Присутність більшої кількості правоохоронців у місті (селищі, селі), де ви мешкаєте	4,9	5,3
Наявність у Вас офіційно зареєстрованої вогнепальної зброї	5,5	4,3
Збільшення кількості людей, які володіють вогнепальною зброєю, щоб вони могли себе захистити	4,7	4,1

Як Ви вважаєте, як вплинули на рівень Вашої безпеки такі заходи, запроваджені державою через російську агресію?, %

	Рівень безпеки підвищився	Рівень безпеки знизився	Рівень безпеки не змінився	Важко відповісти
Запровадження воєнного стану				
Чоловіки	50,2	14,5	26,6	8,6
Жінки	52,1	15,0	24,0	8,9
Запровадження комендантської години				
Чоловіки	54,9	11,9	26,3	6,9
Жінки	56,6	12,8	23,1	7,5
Зобов'язання громадян постійно мати при собі документи для їх можливої перевірки уповноваженими особами				
Чоловіки	49,6	12,4	30,0	8,0
Жінки	51,8	9,8	29,1	9,4
Робота системи оповіщення «Повітряна тривога»				
Чоловіки	61,5	12,7	20,2	5,6
Жінки	65,4	12,4	17,2	5,0
Організація телемарафону «Єдині новини»				
Чоловіки	18,7	12,2	52,4	16,7
Жінки	21,4	12,1	48,9	17,6
Створення добровільних формувань територіальних громад (ДФТГ)				
Чоловіки	45,0	11,2	26,7	17,1
Жінки	46,7	10,7	24,3	18,3
Запровадження воєнного збору				
Чоловіки	24,9	13,3	40,5	21,2
Жінки	27,7	13,3	35,7	23,3

Заборона на виїзд за кордон чоловікам від 18 до 60 років				
Чоловіки	23,4	18,9	35,1	22,6
Жінки	27,7	14,9	34,9	22,5

Які заходи особистої безпеки ви вживаєте в умовах воєнного стану? Дайте всі необхідні відповіді, %

	Території поблизу лінії бойового зіткнення	Регіони, які страждають від ракетних атак	Регіони розміщення ВПО	Деокуповані території	Відносно безпечні регіони
Регулярно відслідковуєте інформацію про загрозу обстрілів в ЗМІ, месенджерах	48,1	68,1	63,7	68,4	65,4
Маєте генератори або акумуляторні джерела живлення	24,9	24,0	23,0	25,7	28,3
Регулярно користуєтеся бомбосховищами і укриттями під час тривоги	14,3	15,7	14,8	5,9	9,6
Залишаєтеся вдома і користуєтеся правилом 2-х стін під час обстрілів	60,0	56,5	54,2	51,9	34,5
Маєте наготові тривожну валізу з набором необхідних документів та речей для евакуації	37,8	44,1	37,4	41,4	29,4
Користуєтеся засобами, маєте при собі засоби індивідуального захисту та/або засоби для зупинки кровотечі	18,3	13,2	13,0	12,7	9,9
Інше	1,6	0,3	1,1	0,6	2,3
Важко відповісти	5,5	2,9	4,4	2,3	8,8

Які заходи особистої безпеки ви вживаєте в умовах воєнного стану? Дайте всі необхідні відповіді, %

	Чоловіки	Жінки
Регулярно відслідковуєте інформацію про загрозу обстрілів в ЗМІ, месенджерах	64,0	64,7
Маєте генератори або акумуляторні джерела живлення	29,1	23,7
Регулярно користуєтеся бомбосховищами і укриттями під час тривоги	11,0	12,7
Залишаєтеся вдома і користуєтеся правилом 2-х стін під час обстрілів	42,9	43,9
Маєте наготові тривожну валізу з набором необхідних документів та речей для евакуації	30,6	39,7
Користуєтеся засобами, маєте при собі засоби індивідуального захисту та/або засоби для зупинки кровотечі	12,5	11,8
Інше	1,6	1,2
Важко відповісти	6,9	5,2

Додаток 6. Бачення громадянами повоєнної ситуації

Як Ви вважаєте, після завершення війни, які безпекові проблеми будуть більш серйозними для України – внутрішні чи зовнішні?, %

	Чоловіки	Жінки
Внутрішні	23,3	21,7
Зовнішні	16,5	16,3
Будуть однаково серйозними	52,0	53,6
Важко відповісти	8,3	8,4

Як Ви вважаєте, наскільки серйозними для України будуть наступні загрози після завершення війни?, %

	Ця загроза буде серйозною	Ця загроза не буде серйозною	Цієї загрози не існуватиме	Важко відповісти
Поновлення війни				
Усі респонденти	78,4	8,7	3,1	9,8
Захід	77,3	11,1	2,1	9,5
Центр	79,0	7,2	4,9	9,0
Південь	71,2	9,2	2,2	17,4
Схід	83,0	8,6	1,2	7,2
Втрата частини території				
Усі респонденти	75,0	12,5	3,4	9,2
Захід	74,5	14,3	3,3	7,9
Центр	79,4	9,0	4,0	7,5
Південь	58,4	15,8	3,8	22,0
Схід	75,8	15,5	1,8	6,9
Втрата суверенітету, припинення існування країни				
Усі респонденти	61,4	15,5	12,2	10,9
Захід	60,5	19,1	10,2	10,1
Центр	61,6	13,8	15,5	9,1
Південь	56,3	13,3	10,3	20,1
Схід	64,9	15,7	8,9	10,5
Політична криза				
Усі респонденти	52,8	26,7	7,7	12,8
Захід	50,8	28,8	7,1	13,3
Центр	52,8	26,8	7,9	12,5
Південь	41,8	26,5	12,6	19,1
Схід	62,1	23,7	5,3	8,9
Критичне зменшення населення внаслідок воєнних втрат, еміграції і падіння народжуваності				
Усі респонденти	74,8	16,8	2,8	5,6
Захід	66,5	20,9	4,4	8,3
Центр	79,7	14,9	2,1	3,3
Південь	73,0	15,0	2,7	9,3
Схід	76,3	16,5	2,5	4,8
Брак трудових ресурсів для повоєнного відновлення				
Усі респонденти	67,7	20,7	5,3	6,2
Захід	59,6	25,4	6,7	8,3
Центр	70,9	20,6	3,9	4,7
Південь	68,9	16,1	5,7	9,3
Схід	71,1	17,7	6,3	5,0

Конфлікти між різними групами або верствами населення				
Усі респонденти	36,9	36,1	16,2	10,9
Захід	33,3	38,2	15,5	12,9
Центр	35,6	38,0	17,1	9,3
Південь	32,2	35,4	19,3	13,1
Схід	47,3	29,3	13,0	10,4
Погіршення криміногенної ситуації				
Усі респонденти	51,2	30,8	7,1	10,9
Захід	44,9	33,0	9,3	12,8
Центр	51,3	32,8	6,1	9,8
Південь	47,6	28,8	10,9	12,8
Схід	61,6	25,0	3,8	9,6
Падіння рівня життя				
Усі респонденти	69,3	20,9	3,7	6,1
Захід	62,8	25,4	4,4	7,4
Центр	72,7	19,5	3,1	4,7
Південь	54,2	28,3	6,5	10,9
Схід	79,9	13,5	2,1	4,4
Безробіття				
Усі респонденти	54,6	26,2	12,7	6,6
Захід	53,5	28,6	10,7	7,2
Центр	47,2	30,5	14,9	7,4
Південь	71,7	10,6	9,5	8,2
Схід	61,7	22,9	12,2	3,1
Дефолт, гіперінфляція				
Усі респонденти	55,4	19,8	6,8	18,0
Захід	52,4	22,4	6,7	18,4
Центр	56,1	19,3	6,4	18,3
Південь	43,1	17,4	14,2	25,3
Схід	65,3	18,8	3,5	12,4
Неспроможність влади підтримувати вразливі і постраждалі внаслідок війни верстви населення: внутрішньо переміщених осіб, інвалідів війни				
Усі респонденти	61,6	20,2	6,1	12,1
Захід	58,2	22,8	6,0	13,0
Центр	64,2	18,8	6,2	10,9
Південь	50,0	20,5	8,7	20,8
Схід	67,5	19,9	4,6	7,9
Неспроможність побудувати сучасну армію, налагодити воєнне виробництво				
Усі респонденти	54,1	20,8	13,1	12,0
Захід	54,1	24,7	9,5	11,7
Центр	53,5	19,4	16,5	10,6
Південь	40,3	24,0	15,0	20,7
Схід	64,1	16,8	9,2	9,9
Неспроможність держави відновити економіку країни				
Усі респонденти	60,5	20,6	8,1	10,8
Захід	56,4	24,3	6,8	12,5
Центр	60,4	20,2	9,3	10,2
Південь	53,1	18,3	12,3	16,3
Схід	70,5	18,1	4,6	6,8
Корупція, яка унеможливить реформи і відродження країни				
Усі респонденти	70,8	14,9	4,0	10,4
Захід	66,3	17,2	4,5	12,0
Центр	74,0	12,3	2,7	11,0
Південь	59,8	18,3	7,9	13,9
Схід	76,3	15,3	3,5	4,9

Як Ви вважаєте, які з наведених заходів на національному рівні найкраще можуть забезпечити безпеку України і її громадян у післявоєнний період? (Респонденти могли обрати до 5 відповідей), %

	Території поблизу лінії бойового зіткнення	Регіони, які страждають від ракетних атак	Регіони розміщення ВПО	Деокуповані території	Відносно безпечні регіони	УСІ
Створення сучасної добре озброєної армії	64,9	69,9	72,9	83,5	75,6	73,0
Розбудова власної оборонної промисловості, випуск нових сучасних видів озброєнь	51,2	61,3	59,7	64,0	59,6	59,4
Членство в НАТО	24,9	39,4	40,6	43,7	42,7	39,7
Боротьба з корупцією і проведення реформ	36,7	38,4	34,1	25,1	34,8	35,5
Укріплення прикордонних територій, побудова сучасного кордону	27,8	31,3	34,7	25,5	37,0	33,3
Відновлення економіки, підтримка малого і середнього бізнесу	36,7	21,3	21,2	21,1	21,0	22,4
Відновлення ядерного статусу (отримання ядерної зброї від партнерів, або створення власної)	28,1	26,1	23,7	21,2	18,5	22,1
Членство в ЄС	14,8	15,2	17,9	18,8	24,7	19,9
Розмінування території	28,9	22,2	18,6	18,1	15,2	19,2
Фізична і психологічна реабілітація ветеранів і жертв війни	23,1	19,9	16,6	12,4	15,6	17,5
Отримання репарацій від Росії	19,4	19,6	17,4	18,4	12,5	15,7
Отримання гарантій безпеки від найбільших країн	17,1	15,7	12,4	16,1	12,6	14,5
Наявність на території країни військових баз НАТО і країн партнерів	13,6	15,5	17,5	13,8	14,1	14,3
Створення умов для зарубіжних інвестицій в Україну	19,6	13,5	13,9	11,2	9,7	12,3
Активна відбудова інфраструктури	22,7	12,2	13,2	10,9	9,1	11,6
Деолігархізація економіки і політики в державі	8,5	11,5	9,2	8,9	8,7	9,6
Запровадження базової військової підготовки як складової шкільної програми	4,5	4,9	5,2	3,5	6,2	5,4
Збереження витрат на оборону та безпеку на рівні не менше 5% ВВП	4,6	3,4	4,4	2,3	5,5	4,5
Запровадження обов'язкової базової військової підготовки громадян України віком від 18 до 60 років незалежно від статі	1,4	4,0	4,6	7,5	3,9	4,0
Реалізація державної політики щодо стимулювання вимушених мігрантів до повернення в Україну	3,3	4,3	3,8	5,9	3,4	3,5
Посилення антиросійської цензури в ЗМІ	3,0	2,3	2,9	0,9	4,0	3,1
Запровадження загального військового обов'язку для всіх громадян України віком від 18 до 60 років незалежно від статі	1,7	2,7	2,2	3,7	2,7	2,6
Спрощення процедур для реалізації громадянами права на володіння вогнепальною зброєю	1,6	2,5	2,0	1,9	1,6	1,8
Інше	0,2	0,2	0,1	0,3	0,1	0,1
Важко відповісти	0,7	0,7	0,6	0,0	1,9	1,2

Як Ви вважаєте, які з наведених заходів на місцевому рівні найкраще можуть забезпечити безпеку Україні і її громадян у післявоєнний період? (Респонденти могли обрати до 5 відповідей), %

Реабілітація, допомога постраждалому від війни населенню	52,4
Побудова та утримання укриттів і захисних споруд	45,9
Створення у громадах добровільних формувань оборони населених пунктів, аварійно-рятувальних служб, груп медичної допомоги, забезпечення правопорядку	43,1
Створення умов для розвитку бізнесу і працевлаштування населення	42,2
Запровадження для населення навчальних курсів із забезпечення громадської і особистої безпеки	41,8
Створення у громадах надійних систем оповіщення про небезпеки	34,1
Підвищення активності членів громад, у тому числі з питань забезпечення безпеки	22,8
Інше	2,1
Важко відповісти	6,1

